

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hur ser samverkan och samarbete ut
i skola och fritidshem -
Utifrån lärare och fritidspedagogers perspektiv

Ghazaleh Tamdjidi

&

Martina Falk

Lärarexamen 210 hp

Kurs: LAU 390

Handledare: Erik Husberg

Examinator: Lena Olsson

Rapportnummer: VT12-2480-11

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: Hur ser samverkan och samarbete ut i skola och fritidshem - Utifrån lärare och fritidspedagogers perspektiv

Författare: Martina Falk & Ghazaleh Tamdjidi

Termin och år: VT 2012

Kursansvarig institution: Lärarexamen 210 hp. Barn och ungas uppväxtvillkor. LAU 390
Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap.

Handledare: Erik Husberg

Examinator: Lena Olsson

Rapportnummer: 2480-11

Nyckelord: Samarbete, Samverkan, Yrkesroll, Fritidspedagog, Lärare, Kommunikation

Vår studie handlar om hur en samverkan och samarbete kan se ut på två skolor, ett arbetslag mellan fritidshem och skola. Mellan fritidspedagoger och lärare för de tidiga åldrarna. Undersökningen görs för att vi vill belysa vilka faktorer som påverkar hur en samverkan mellan skola och fritidshem kan se ut i praktiken. Det finns inte mycket forskning kring dessa ämnen därför är det viktigt och belysa verksamheterna. De två yrkesgrupperna förväntas samarbeta i skola och fritids för att skapa en helhet för barnet under hela dagen. Med hjälp av intervjuer och en enkätundersökning av fritidspedagoger och lärare för de tidiga åldrarna, belyser vi studien utifrån deras perspektiv på samverkan och samarbete. Hur kan samverkan och samarbete se ut, med hjälp av följande frågeställningar.

1. Finns det en samverkan och samarbete mellan fritidspedagoger och lärare?
2. Vilka för och nackdelar anser lärare och fritidspedagoger att det finns samverkan och samarbete mellan skola och fritidshemmet?
3. Finns det skillnader mellan en fritidspedagog och lärare i skola?

Beroende på vilka yrkesroller fritidspedagogerna och läraren har och vad dessa yrkesroller står för belyses i studien. Vi har använt oss av begreppen samarbete, samverkan, yrkesroll, fritidspedagog, lärare och kommunikation utifrån Lgr 11 och riktlinjer för samverkan och samarbete.. De tillvägagångssätt som vi har använt oss av är gruppintervju, enskilda intervjuer och en enkätundersökning. Enkätundersökningen är utifrån en lärares perspektiv och grupp/enskilda intervjuer är utifrån fritidspedagogernas perspektiv. I resultat delen presenteras intervju svaren från fem respondenter som sedan analyserades utifrån vårt syfte och frågeställningarna.

Eftersom fritidspedagoger kompletterar lärare under skoltid är det viktigt att belysa hur fritidspedagoger och lärare samarbetar och samverkar ute i praktiken. Fritidspedagoger och lärare har olika avtal därför är det intressant och lyfta fram hur dessa två yrkesroller kan samverka och samarbeta.

Vi vill tacka lärarutbildningen för de här tre och ett halvt åren, vi har lärt oss oerhört mycket som vi tar med oss i vår "väska" och ut i våra yrkesroller. Allt som vi lärt oss kommer finnas med när vi arbetar ute på fält.

Vi vill också tacka vår handledare Erik Husberg för de stöd och råd vi fått under arbetets gång.

Sist men inte minst tackar vi våra informanter som ställt upp i vårt arbete utan er hade det inte blivit ett arbete.

Tack till alla!

"Man lär så länge man har elever"

(Travesti ordspråk)

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund och historik	1
1.2 Syfte och frågeställningar	3
1.3 Presentation av skolorna	3
1.4 Skillnader och olikheter	4
2. Teoretisk anknytning och tidigare forskning	5
2.1 Kulturbegreppet	5
2.2 Fritidshemmet och skolans uppdrag	5
2.3 Samarbete och samverkan	6
2.4 Fritidspedagogens roll	9
2.5 Lärarens roll	9
2.6 Styrdokumentet	10
3. Metod	12
3.1 Metodval	12
3.2 Etik	13
3.3 Tillvägagångssätt/Genomförande	13
3.4 Fördelar och nackdelar	14
3.5 Avgränsningar	15
3.6 Analys	15
4. Resultatredovisning	16
4.1 Presentation av våra informanter	16
4.2 Yrkesroll - Lärare och Fritidspedagoger	16
4.3 Samverkan och samarbete mellan fritidspedagoger och lärare	18
4.4 Skillnader mellan lärare och fritidspedagoger	22
4.5 För och nackdelar med samverkan och samarbete utifrån lärare och fritidspedagogers perspektiv	24
4.6 Summering	26
5. Slutdiskussion	28
Litteratur	
Bilagor	

1. Inledning

Malin Rohlin (2003) skriver hur skolans förhållande till samhället under 1900-talet har debatterats från 40-talet och framåt. Syftet var att förnya och bredda skolans pedagogiska arbete för att möta samhällets krav. De förändringar som skett i samhället är nya arbetsformer, yrkesroller och den ökade kompetensen för att arbeta självständigt. Skolans mål är att möta en traditionell lärandemiljö som förespråkar barnets kunskapsutveckling som en helhetssyn. Fokus ligger på barnets kunskapsutveckling och dess sociala utveckling, kallad det livslånga lärandet. Kunskap om inläring och motivation är viktig för barnets utveckling. Skolbarnomsorgen skulle samspelas med skolan för att vidga kompetensen i skolan, för att skapa en helhetssyn som gynnar den enskilda individen i mötet med arbetslivet. Denna interaktion mellan skolbarnomsorgen och skolan har pågått sedan 1980-talet. Idag är det mer regel än undantag att lärare och fritidspedagoger ska samarbeta under skoldagen i de interagerade verksamhetsformerna, skolan förändras då den måste anpassa sig efter samhällsförändringarna. Det utvecklas ständigt nya förväntningar och nya pedagogiska idéer om hur man ska undervisa. Om en skola är i förändring innebär det också att förväntningarna på både lärare och elever är föränderliga (Rohlin 2003:100).

Rohlin (2003) menar att En av skolans viktigaste uppgifter är att förmedla allmänkunskap, under 1900-talet har det alltid varit, då allmänkunskapen fått en mer ökad uppmärksamhet över hela världen. Det är inte viktigt att ha kunskaper för att vara en samhällsbyggare, utan för att bevara den ekonomiska konkurrenskraften. En annan viktig uppgift för skolan är att uppfostra eleverna, skolan ska arbeta med normer, värden och personliga förhållningssätt, lära eleverna hur man ska uppföra sig och bete sig mot varandra som medmänniskor. Respekt för oliktänkande och tolerans för andra kulturer och traditioner är vad skolan ska förmedla, eftersom skolan är en organisation, ett litet samhälle där personer utför sitt dagliga arbete. Lärarens arbete hänger samman med hur skolan är organiserad när det gäller ledning, samarbetsrutiner, lagarbete och arbetsrutiner. På vissa skolor samarbetar lärarna relativt lite och är oftast ensamma med sina klasser. Medan på andra skolor arbetar lärarna större delen av tiden i lag. Idag ställs högre och högre krav på lärarna. Gemensamt måste lärarna utarbeta sina arbetsplaner och inför föräldrar och skolmyndigheter kunna motivera varför de lägger upp undervisningen som de gör, vilket syfte de har och vad det leder till (Rohlin 2003:100).

1.1 Bakgrund och historik

Enligt Rohlin (2003) är begreppet "fri tid" menas tid som inte är planerat eller strukturerad, medan fritid kan vara ett koncept för aktiviteter och verksamheter under en "fri tid". Under 1800/1900-talet, när storstäderna växte kraftigt uppmärksammade folkskolläraren Fridtjuv Berg att ett ökande antal barn strök omkring på gator och torg. Dessa barn var oftast sysslösa och utan tillsyn. Många av barnen hamnade till tiggeri som inte sällan ledde till kriminalitet. Berg ansåg den tid som fanns när barnet slutat skolan och tills dess att deras föräldrar kommit hem som den "problematiska fritiden". Berg tyckte att denna tid behövde styras och organiseras, ges ett innehåll som kunde förebygga kriminalitet, skolk och tiggeri. Han representerade den sociala rörelsen som växte fram i slutet av 1800-talet. Hans arbete som folkskollärare och debattör i social och skolpolitiska frågor fann han tillfällen till att diskutera barn och ungas uppväxtvillkor (Rohlin 2003:100). Inom arbetsstugorna arbetade filantroper, men också småskollärarinnor och yrkeslärare. Aktiviteterna relaterade till arbete i någon form t.ex. fick barnen lära sig fläta korgar och göra borstar. Verksamheten utvecklades och det infördes sagostunder och lek. Samarbetet med skolan formades bland annat som bakgrund så eleverna fick stöd genom läxhjälp. I början av 1930 – talet såg man till att

arbetsstugorna överfördes till dåvarande Barnavårdsnämnden, verksamheten fick en annan innebörd såsom eftermiddagshem. Dessa låg i anslutning till förskolorna och barnträdgårdslärarinnorna blev de som i första hand arbetade med skolbarnen. Rohlin tar upp Alva Myrdals tankar om hur balanspunkten mellan barnets fria aktiviteter och den yttre styrningen strukturerade, Myrdal introducerade olika teorier för barns utveckling. Den "problematiska" tiden ordnades i termer av social fostran, näst intill samma aktiviteter skulle genomföras men nu under benämningen "fritidssysselsättningar". Under slutet av 1950-talet och början på 1960-talet uppmärksammades att det inte fanns någon särskild utbildning för att arbeta med yngre skolbarn, det diskuterades om att kunna utbilda sig till fritidspedagog. Verksamheten bytte skepnad och eftermiddagshemmet blev fritidshem och barnet kallades för "fritidshemsbarn" (Rohlin 2003:102).

Rohlin (2003) skriver hur det under 1970-talet när dåvarande regering lämnade över riktlinjer för en översyn och utveckling av daghem och fritidshem i landet, den så kallad 1968 års Barnstugeutredning. Det diskuterades hur barns uppväxtvillkor skulle kännetecknas av att vuxenkontakterna minskade, detta i takt med att familjer flyttade till storstaden och började arbeta. Man ansåg att fritidshemmen var för dyra för att de skulle ha egna lokaler. De flesta relaterade fritidshemmet till förskolan det vill säga istället för att rikta barnen och pedagogernas blick framåt, kopplades fritidshemmets barn samman med förskolebarnet. Placerade man fritidshemmet tillsammans med daghemmen placerades verksamheten i en förskolekontext. Utredningen om barns fritid diskuterades inom olika former för samarbete. Arbetslag som skapades inom fritidshemmen var utifrån barnstugeutredningens tankar om lagarbete i förskolan. De kom fram till en arbetsfördelning, arbetstidens förläggning och hur barnets aktivitetsutbud organiserades. Genom att organisera fritidshemmet som en form av "hemvist" - en hemliknad lokal dit barnen kunde gå för att möta vuxna eller vänner gjorde att kostnaderna för aktivitetsområdena låg utanför fritidshemmet. Grundidéen var att hemvist skulle stå för själva omsorgsfunktionen, medan andra aktiviteter skulle ligga utanför låg och mellanstadiet ansvar, att verksamheterna inte skulle samverka. Detta tänkande förändrades med tiden då den "problematiska tiden" ordnades nu i namn av förskolans pedagogik och social utveckling (Rohlin 2003:102).

Rohlin (2003) menar att undervisning, inlärning och fritid relaterade inte i någon större omfattning till varandra. Samarbetet mellan skola och fritid kunde uttryckas på följande sätt, att begreppet arbetslag bör hållas isär från begreppet lärarlag. Arbetslag markerar att det inte är givet att lagarbete behöver genomföras enbart av lärare. På 1990-talet kom ett nytt tänkande i landets kommuner, Skola - skolbarnomsorg, en helhet (SOU:1991:54) betonade den helhetssyn som diskuterades under 1980-talet. På lågstadiet ingår en fritidspedagog som under skoldagens fria aktiviteter arbetar med barnen som en medlem i arbetslaget (Rohlin 2003:102). Idag enligt Lgr 11 ska samverkan ske mellan skola och fritidsverksamhet. Lärare ska tillsammans med fritidspedagoger ingå i ett arbetslag och samarbeta tillsammans för att främja lärandet och utvecklingen bland eleverna.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med vår undersökning är att utifrån fritidspedagoger och lärarens perspektiv belysa samverkan, samarbete i skola och fritidsverksamhet. Vår yrkesgrupp berör fritidspedagoger från årskurs F - 5 och en lärare på två olika skolor.

Vår undersökning utgår från två olika yrkesgrupper inom skolan, lärare och fritidspedagoger. Enligt Lgr11 och fritidshemmets uppdrag från skolverket ska dessa två yrkesgrupper samverka och samarbeta tillsammans. Det finns inte några direkta regler på hur verksamheterna ska samarbeta eller samverka, utan det är mer fritt för skolorna i landet att tolka och genomföra de riktlinjer utifrån Lgr 11 i varje enskild skola och utifrån storlek och behov. Därför har vi valt att undersöka hur det ser ut i praktiken, och därmed belyser hur fritidspedagoger och lärare för de tidigare åldrarna ser på samverkan mellan skola och fritidshem. För att kunna genomföra undersökningen kommer vi i vårt arbete att utgå ifrån följande frågeställningar:

1. Finns det en samverkan och samarbete ute i verksamheten mellan fritidspedagogerna och läraren?
2. Vilka för och nackdelar anser läraren och fritidspedagogerna att det finns i samverkan och samarbete mellan skola och fritidshemmet?
3. Finns det skillnad mellan yrkesrollerna fritidspedagog och lärare i skolan?

1.3 Presentation av skolorna

Vi har valt att undersöka två skolor som ligger i Göteborg. Den ena skolan har elever från årskurs 3-9 och den andra skolan har elever från årskurs F - 5. Vi kommer att benämna dessa två skolor med förkortning A- skolan och B- skolan.

Skola A

På A-skolan finns det två stycken fritidsverksamheter dessa har egna lokaler, den ena har elever från 3-5 under skoldagen. Efter 13.20 har fritids enbart elever från årskurs 3, två fritidspedagoger arbetar i verksamheten. Den andra fritidsverksamheten på A-skolan har elever från årskurs 4 efter avslutad skoltid. Vi kommer att fokusera på ena fritidsverksamheten på A-skolan. Detta på grund av att den fritidsverksamhet där elever från årskurs 4 går arbetar inte personalen heltid på skolan och är inte utbildade fritidspedagoger eller lärare. Denna fritidsverksamhet kommer vi kalla för "Pricken".

Skola B

På B-skolan finns fritidshemverksamheter i varje hemvist alltså i samma lokal som klassrummet, en fritidspedagog, en förskollärare och grundskollärare är i arbetslaget från 8-13.20 varje dag, efter 13.20 är det fritids fram till 17.00. Eleverna från förskoleklass till årskurs 2 är i samma lokaler under och efter skoltid, årskurs 3 har en egen fritidshemlokal. Vi kommer att fokusera på två verksamheter dessa kommer ha fingerade namn. På B-skolan finns en hemvist som vi benämner för "Liljan", och den andra är fritidshemmet som vi kommer benämna för "Knoppen". Eleverna från årskurs tre kommer efter avslutad skoltid till "Knoppen". Under skoldagen arbetar fritidspedagogerna på "Knoppen" att de går in i klassrummet under skoldagen och hjälper läraren. Medan på "Liljan" arbetar hela arbetslaget under skoltid och efter 13.20 är förskolläraren och fritidspedagogen kvar på denna hemvist.

1.4 Skillnad eller olikheter?

Tanken är inte att göra någon skillnad eller likheter mellan skolorna utan belysa samarbete och samverkan i verksamheterna var för sig. Men det blir en skillnad i slutändan eftersom på A-skolan arbetar fritidspedagogerna tillsammans i ett arbetslag och går in i klassrummen, medan på B-skolan är fritidspedagogen med under hela skoldagen och efter skoltid på samma hemvist förutom fritidspedagogen på "Knoppen" går in i klassrummet och hjälper läraren precis som på A-skolan.

2 .Teoretisk anknytning och tidigare forskning

2.1 Kulturbegreppet

Monica Hansen (1999) beskriver begreppet "kultur" används inom olika vetenskapliga discipliner, inom naturvetenskapen men främst inom de humanistiska och samhällsvetenskapliga områdena. Hansen (1999) skriver hur innebörden av begreppet kultur enligt henne är "människors sätt att leva, tänka och verka"(Hansen1999:22). Hansen (1999) beskriver hur detta påverkar i högsta grad hur man förhåller sig till sin omvärld och andra individer och grupper. Eftersom vi människor ingår i konstellationer som med utgångspunkt, kan karaktäriseras som kultur. Vårt språk och vårt sätt att uttrycka oss påverkas av kulturella sammanhang, hur vi kommunicerar med vår omvärld genom språket, som är viktigast hur vi tänker. Hansen menar på att språket kan ses som en integrerad del av den samhälleliga kulturen, språket är den begrepp och tankevärld som uttrycker folkets kulturtradition. Språket inte bara uttrycker tänkandet och kulturen, den formar också vårt sätt att tänka och förstå. Hansen (1999) tar upp Vygotskij sätt att se innebörden på språket, den gemensamma enheten mellan språk och tanke. Vygotskij menar att ett ord utan innebörd är en samling meningslösa ljud, medan en tanke till skillnad från känsla är en avspegling av verkligheten. När man ska förklara något för en annan person, tvingas man ta till sig ord och gester för att den andre ska förstå. När detta skett kan man säga att den generaliserade föreställningen har överförts från ett medvetande till ett annat (Hansen 1999:23).

Enligt Hansen (1999) är begreppet "yrkeskultur", en grupp med människor med ett gemensamt yrke och utbildning som arbetar tillsammans. De delar vissa sätt att uppfatta sin gemensamma vardag. Dessa människor delar innebörderna och de aspekter i det dagliga livet tillsammans, som berör yrkesinnehållet och yrkesutövning. Lärare och fritidspedagogers yrken representerar olika "yrkeskulturer". Dessa yrkenas historiska utveckling har en betydelsefull källa till att förstå de processer som utvecklas i mötet mellan de två yrkesgrupperna (Hansen 1999:64).

2.2 Fritidshemmet och skolans uppdrag

Inge Johansson skriver att fritidshemmet är en etablerad del i utbildningssystemet, skolan är obligatorisk medan fritidshemmet är en frivillig verksamhet. Föräldrar och barn kan välja att använda eller avstå. Fritidshemmet och skolan ska samverka, komplettera skolans arbete (Johansson 2011:7). Läraryrket är ett välbekant yrke för de flesta, alla har gått i skolan och alla som har barn möter åter skolan via sina barns skolgång. Det är inte ovanligt att man kan få höra i vardagen uttalanden om "hur lärare är" och i Hansens studie skiljer sig inte fritidspedagogerna från dessa uttalanden. Under hennes studie påpekade fritidspedagogerna i sitt språkbruk när man talade i generaliserade termer om hur lärare är. De upplevde att lärare är av ett "speciellt släkte" att de tycker de är lite finare, de menade på att lärare är i sitt yrke mer intresserade av kunskaper än hur barnen mår. Det verkar finnas ett stort avstånd mellan fritidspedagoger och lärare (Hansen 1999:163).

Enligt Björn Flising (1995) har lärare en vana att arbeta med barnen genom att leda, stödja och kontrollera barnens inläring, antingen att de själva visar och berättar eller att barnet utför arbete under lärarens översyn. Till skillnad från fritidshemmet där de har en annorlunda arbetssituation, inriktningar och traditioner är inte lika grundade som skolans (Flising 1995:45). Flising (1995) nämner i själva skolarbetet bidrar fritidspedagogerna med den "kreativa delen" eller den "praktiska delen", detta är något som saknas i lärarens kompetens.

Det handlar inte om en skillnad mellan teori och praktik utan det framkommer att man har ett annorlunda förhållningssätt än läraren. Formen av samarbetsning som sker emellan lärare och fritidshemspersonal, är att de ska på olika sätt varva teori och praktik, och att fritidspersonalen ska ta ansvar för det praktiska tillämpningsinriktade arbetet. Det gäller särskilt när de ska samarbeta om det är något speciellt organiserat som är sammanförd med skoldag, är det vanligtvis att fritidshemspersonalen "tar hand om" några lektionstimmar per vecka och genomför någon form av praktisk inriktad aktivitet med barnen. För mestadels kallas dessa timmar för fria aktiviteter eller praktiskt arbete. Medan läraren styrs av sina givna ramar och kunskapskrav ser fritidspedagogerna i större utsträckning och inte enbart vad man gör utan också hur (Flising 1995:20).

Hansen (1999) beskriver när man arbetar med den "praktiska delen", innebär det att ta större hänsyn till individuella förutsättningar så som att man arbetar med hela barnet, inte bara huvudet. När det gäller den sociala delen anser fritidspedagogerna att läraren har två faktorer som det är krav på den ena är läroplanen, omgivning och bristen på tiden. Alltså det som anses vara lärarens prioritering är läroplanen och kunskapskraven och mindre betoning på de sociala och kreativa delarna (Hansen 1999:169). Det märks tydligt i Hansens studie att fritidspedagogerna i många avseenden har en formaliserad syn på läraryrket. De allmänna föreställningar om "hur lärare är", betoningen ligger på deras kunskaper hur man "lär ut". Det verkar även finnas en gemensam syn att lärarnas status betraktas allmänt högre än den egna i samhällets ögon. Skillnaden mellan dessa yrken är att man ser lärarens arbete som främst inom de intellektuella delarna medan fritidspedagogerna i högre grad arbetar med det praktiska och den sociala relationen. De har en annan syn på de områden som man ser som gemensamma mellan yrkena, kunskaper om barns utveckling när det gäller det praktiskt estetiska området (Hansen 1999 :169).

Enligt Hansen (1999) beskriver lärarna sin kompetens som olika förmågor som rör betydligt vidare områden än enbart den metodiska kompetensen. Fritidspedagogyrket är i många avseenden relativt okänt yrke för de flesta av lärarna. Lärarnas föreställningar om fritidspedagoger formas därmed utifrån en svag bild om vad fritidshem är. De beskrivningar som lärare har av fritidspedagogernas kompetens är oftast i två områden, deras kunskaper och färdigheter inom praktiska aktiviteter och att fritidspedagogerna har kunskaper om barnen och deras utveckling (Hansen 1999:193). Enligt Flising (1995) finns det som regel i fritidshemmet att de inte ska finnas schema och inga förelagda arbeten som barnen ska fullfölja på sådan sätt som i skolan (Flising:1995:45). När det sker ett samarbete mellan skola och fritidshem får man en bredare kompetens och bredare perspektiv på barnen och deras dagliga tillvaro. Fritidspersonalen har mer vardagliga kontakter med barnens föräldrar och vet oftast vad för fritidsaktiviteter och vilka barnen umgås med (Flising 1995:22).

2.3 Samarbete och samverkan

Enligt Inge Johansson (1999) är begreppet samarbete något som sker och knyter an till människor. Det är en process som äger rum som styrs av mönster och relationer som har någon form av inriktning mot gemensamma mål, för att resultatet ska uppnå krävs gemensamma intressen i verksamheterna. Skillnaden till begreppet samverkan som är övergripande innebär samarbete att det finns sociala relationer som är emotionella. Samarbete har en positiv innebörd som inte riktar sig mot maktförhållande där samarbetet sker. Om man ser på arbetslagen i de olika yrkena förekommer det olika yrkesgrupper och där samarbetet sker är förhållandevis ny. För att ett samarbete ska ske måste det finnas ett gemensamt intresse (Johansson 1999:19). Flising (1995) Inom skola och fritidshem kan samverkan ske

emellan separata enheter, det vill säga att skolan och fritidshemmet har separata lokaler, personalgrupper och barngrupper. Samverkan kan handla om att fritidspersonalen går in några timmar per vecka i klassrummet och medverkar, även deras lokal kan utnyttjas till detta. Lärarna och fritidspersonalen har en samverkan när de ska ha något temaarbeten, utflykter eller andra "evenemang" som genomförs tillsammans (Flising 1995:19).

Johanna Åberg (2004) nämner att tanken bakom samarbetet mellan fritidshemmet och skolan är att barnen ska ha en samlad skoldag, där läraren och fritidspedagogen arbetar tillsammans i ett arbetslag. Själva samarbetet sker endast under skoltiden och inte under fritidshemstiden som är före och efter skoltid. Detta medför att samarbetet går ut på att man överför resurser från fritidshemmet till skolan men inte tvärtom. Många fritidspedagoger känner därför att de blir mer eller mindre hjälplärare i skolan och att hela samarbetet styrs av skolan. Det är fritidspedagogerna som har fått anpassa sig mest för att samarbetet ska fungera, de anser också att de har minst behov av samarbetet. Vissa fritidspedagoger tycker att det är positivt att skola och fritidshem har en nära relation till varandra. Samarbetet ska enligt fritidspedagogerna ske på lika villkor, idag anser de att lärarens villkor överväger och att de måste komplettera fritidspedagogen som de kompletterar läraren i dagens samarbete. När skola och fritidshem integrerats har fritidspedagogens roll varit att tillföra sin pedagogiska kompetens som skolan saknar. Den yrkeskompetens som fritidspedagogerna har kan vara till stor nytta i skolan då undervisningen förändras ständigt. Lärarna ska idag föra en undervisning som gör att barnen är mer aktiva i sitt lärande, samt att lärandeprocessen ska sättas i fokus. Att arbeta mer praktiskt innebär att kraven på läraren blir högre då undervisningen är mer individuell för varje barn. Det betyder att fritidspedagogens hjälplärfunktion blir ett komplement till en mindre grupp av barn. Idag finns det ett större behov av hjälplärare, varför fritidspedagogen fått den rollen var inte bara för att de hade lämplig kompetens utan också för att de var lättast att ta in de genom fritidshemmet (Åberg 2004:12). Göran Olsson och Kim Roos (2008) nämner hur integrationen mellan skola och barnomsorg kring arbete i arbetslag, den gemensamma planeringen kan ta lång tid och det krävs mer av dem som är med i arbetslaget för att det ska fungera i praktiken, än om fritidspedagogerna gjort planeringen själva (Olsson & Roos 2008:14). Hansen (1999) beskriver hur fritidspedagogens problem med samverkan består av ökade och förändrade arbetsuppgifter. Deras arbete läggs främst på två olika verksamheter, skola och fritidshem. Fritidspedagogen får "dubbla yrkesroller" som fritidspedagogen medvetet antar eller får genom sitt arbete i båda verksamheterna. Det resulterar i att de både gör en praktisk förändring i sitt förhållnings - och arbetssätt i skolans verksamheter (Hansen 1999: 356-357).

Enligt Flising (1995) är samarbetet mellan fritidshem och skola sker oftast på skoltid. Det är inte vanligt att lärare medverkar i fritidshemmets arbete på morgnar eller eftermiddagar, orsaken till detta är skillnaden i tjänstekonstruktioner och arbetstider. Fritidshempersonalen har något som kallas för tjänstekonstruktion, det innebär att under vissa timmar av deras arbetstid ska utföras inom skoldagens ramar, medan lärarna har som regel att deras arbetstid ska vara avsatt till skolarbete, det vill säga att lärarnas tjänst inte har utrymme för att medverka i fritidshemmets verksamhet(Flising 1995:44)

Enligt Hansen (1999) är begreppet "samverkan" ett använt ord som används inom olika samhällseliga sammanhang. Hansen menar att inom den offentliga sektorn när man talar om samverkan mellan olika myndigheter exempelvis mellan arbetsförmedling, försäkringskassa, socialvård, skola och barnomsorg etc. Samverkan som förekommer emellan fritidspedagoger och lärare sker inte på jämlika villkor, för att skolkulturen dominerar över fritidshemkulturen (Hansen 1999:357). Hansen (1999) menar att inom den privata sektorn eftersträvar man av

konkurrens och samverkan inom och mellan företag, föreningar osv. Ett närliggande ord som används i samband med samverkan är "samarbete". Definitionerna av dessa ord ger en vidare innebörd "samverkan" gäller inte enbart att arbeta tillsammans utan också att, med definition av ordet både verka, uppträda och handla tillsammans. Alltså att man sluter förbund och förena sina krafter, samspela och enas i ett gemensamt uppträdande i harmoni. Samverkan förutsätter och innefattar såväl arbetsgemenskap och samarbete som strävan efter gemensamma mål (Hansen 1999:64).

Enligt Finn Calander (1999) är samverkan när man medför en överföring av resurser från fritidshemsverksamhet till skolverksamhet, och förhoppningsvis upplever fritidspedagogerna att fritidsverksamhetens kvalitet är oförändrad, men mestadels uppfattar fritidspedagogerna att kvaliteten på deras verksamhet blir försämrad (Calander: 1999:41). Fritidshemmet var förr ett komplement till hemmet, men nu även blivit ett komplement till skolan. Där är en självklarhet att fritidshemmet som ska komplettera skolan och inte tvärtom (Calander: 1999:41). Calander (1999) skriver hur termen samarbete och samverkan används synonymt, han skiljer i vissa fall på begreppen och ger dem olika innebörder. Han menar på begreppet samarbete menas när aktörer gemensamt arbetar för att lösa en avgränsad uppgift som inte innebär några personliga relationer mellan dem. Ett exempel han tar upp är när fritidspedagoger och lärare samarbetar i ett elevvårdsärende, men i övrigt arbetar var och en på sitt håll. Samverkan innebär då att arbete baseras på en gemensam värdegrund, det är inte avgränsat till enskilda arbetsuppgifter utan att arbetet som helhet är ihop, och att det kräver nära personliga relationer mellan de samverkande aktörerna. Calander anser att samverkan har en djupare innebörd än samarbete (Calander 1999:30).

Hansen (1999) beskriver att inom den gemensamma verksamheten där lärare och fritidspedagoger arbetat tillsammans förväntas det av fritidspedagogen en växelvis deltagande genom det pågående momentet, medan en lärare använder sig av en "en- i- taget" -modell, där läraren ansvarar och leder själva momentet. Det skiljer sig mellan lärare och fritidspedagogen hur man samarbetar under ett genomförande i verksamheten. För lärare är det viktigt på ett bra sätt att kunna använda av sin expertis eller förberedelse inom ett visst område, det underlättar om det finns en till person i det praktiska arbetet. Till skillnad från lärarna har fritidspedagogerna ett utbyte och ett "bollande" ömsesidigt stöd och gemenskap där fokus ligger i genomförandet, eftersom man gör olika praktiska moment pekar det på en central del i fritidspedagogkompetensen: att stödja och utveckla samspel och relationer mellan barnen(Hansen 1999:327). Flising (1995) menar att det är viktigt att visa erfarenheterna men någon form av gemensam ledning för att det ska kunna utveckla samarbetet mellan skolbarnomsorg och skola. I verksamhetens ledning är det viktigt att det finns kompetens, förståelse, intressen och stöd för de olika verksamhetsdelar som samarbetar med varandra (Flising 1995:67).

Enligt Calander (1999) lades fritidspedagogutbildningen till lärarutbildningen i och med högskolereformen under 1975-1977, mellan de olika yrkesinriktningar utvecklades i slutet av 70-talet och början på 80 - talen. Målet för samverkan var att ge de studerande kunskaper om varandras verksamheter och tillsammans kunna reflektera över likheter och olikheter. Detta för att de skulle föra ut en positiv samverkan till sina blivande arbetsplatser. Man strävade efter att föra de olika pedagogiska högskoleutbildningarna nära varandra för att motverka motsättningar som förhindrade eller försvårade samarbete och samverkan på arbetsplatserna. Det man ville göra var att skapa en mötesplats där de som studerade kunde konfronteras med de olika pedagogiska traditioner, och få ett vidgat perspektiv för sin egna kommande pedagogroll. Under 80-talet när antalet fler skolor började utveckla olika former av samlad

skoldag, det ställde högre krav på förbättrade kunskaper hos pedagogerna. Detta motiverade en förändring av lärarutbildningarna. Klyftan mellan klass och ämneslärartraditionerna diskuterades än en gång. Olikheterna mellan de olika lärarkategorierna blev mer problematiska i samma stund kom en mer förändrad skola. Grundskollärarutbildningsreformen som kom 1988 hade klass - och ämneslärarutbildningen fanns inte mera och i detta skedde började den stadielösa grundskolan genomföras. Förskollärare - och fritidspedagogutbildningarna förlängdes med en sjätte termin och 1993 kom två till inriktningar ett barn och ungdomspedagogiskt program som omfattade 120 poäng (Calander 1999:20-21).

2.4 Fritidspedagogens roll

Linda Järvelid & Linda Nyström (2009) skriver hur yrket som fritidspedagog påbörjade under 1900-talet, fritidsverksamheten kompletterade de så kallade arbetsstugorna och barnkrubbor som var förr i tidens förskoleverksamhet. Man kan säga att yrket som fritidspedagog en gång i tiden var från början ur förskoleläraryrket (Järvelid & Nyström 2009:10).

Enligt Åberg (2004) kan fritidspedagogens roll i skolan i vissa fall fungera som en hjälplärare till den ”riktiga läraren” i klassen, vilket inte är tanken. De flesta fritidspedagoger upplever att deras tid i skolan blir som en extra resurs för läraren. Eftersom de aldrig får någon extra hjälp i fritidshemmet av lärarna om det skulle behövas. En av kompetenserna som fritidspedagogen har med sig i skolan är att de är bra på att arbeta i arbetslag. Den kompetensen medför en förbättrad kollektiv utveckling. Åberg menar att i dagens skola bidrar fritidspedagogerna med en del av utvecklingen av skolan, just för att de har en annan inriktning på sin utbildning än lärarna. Fritidspedagogerna är mer flexibla och har en mycket stor vilja att lära samt att de är initiativrika och kreativa personer som är öppna för nya utmaningar (Åberg 2004:10).

Enligt Hansen (1999) är det traditionellt sätt ansvarar fritidspedagoger som ingår i ett arbetslag gemensamt för fritidshemmets verksamhet och de barn som är inskrivna. Under korta och längre perioder av arbetsdagar arbetar man sida vid sida, eftersom verksamheten sträcker sig över hela dagen från tidig morgon till kvällen, exempelvis till klockan 6, halv 7 på kvällen. Under vissa tider är man ensam med barngruppen, men oftast två fritidspedagoger under den tid barngruppen är som störst. Man kan se en ökad tendens till ökad ensam arbete när fritidspedagogerna är med under skoldagen. Skillnaden från det som är flytande i fritidshemmets arbete där det finns flera vuxna som planerar och genomför, har fritidspedagoger i skolan under flera situationer ensam tidsmässigt avgränsande arbetspass, hon eller hans arbete kan i detta avseende likna lärarens traditionella roll. Skillnad från lärarna sätt att fördela arbetsuppgifterna med tydliga gränsdragningar, kan fritidspedagogerna istället använda sig av något som man kan kalla en samspelsmodell. Detta innebär att man tillsammans med barnen och sin kollega hjälps åt att föra aktiviteten framåt (Hansen 1999:324).

2.5 Lärarens roll

Enligt Åberg (2004) ska en lärare kunna arbeta i ett arbetslag. De ska vara medvetna om sin egen utveckling och vara positiv inställd för att vidareutveckla sig. Läraren ska ha sin ämneskunskap som de hämtat under sin utbildning, de ska ha förmågan att hålla i stimulerande och intressant undervisning, där en trygg och god sammanhållning i klassen (Åberg 2004:10). Hansen (1999) menar att det finns få yrken i vår tid som är flitigt studerade och skådat ur alla tänkbara synvinklar av forskare som lärarens. Detta är inte

konstigt då det speglar den centrala samhällliga roll som skolan har och den stora betydelsen vi har i skolan, därmed det yrke som representerar skolan läraryrket. Inom det västerländska samhället innehåller yrket oftast en av de största inom yrkeskåren (Hansen 1999:44). Hansen (1999) menar att lärare arbetar oftast ensamma under den direkta undervisningssituationen är ett faktum, vad för konsekvenser det kan ge är att den traditionella utformningen av skolor med en lärare i varje klassrum kan förhindra den kunskap som överförs. Det är viktigt att varje enskild lärare själv tar ställning till det som sker och utformar en strategi för att genomföra arbetsuppgiften och lösa de problem som uppstår. Läraren ska i efterhand för sin kollega relatera sitt sätt och undervisa för att sedan få råd som kan prövas och värderas i praktiken (Hansen 1999:48).

Enligt Hansen (1999) kan under klassrumsarbetet både elever och lärare bli påverkade beroende på de sex ramfaktorerna som Hansen skriver om multidimensionalitet, samtidighet, brådska, oförutsägbart, offentlighet och historia. Hansen (1999) menar att inom multidimensionaliteten är de arbetsuppgifter som ingår i lärarens arbete och deras undervisning syftet mot sociala och kunskapsmässiga mål. Samtidigheten menas att läraren måste rikta in sin uppmärksamhet både mot den enskilda eleven och hela gruppen, både mot det som är i nutid och det som ska utvecklas. Brådskan kommer ur en rad av snabba beslut som en lärare ska under lektionen fatta för att lektionen inte ska gå till spillo. Det kan hända under en lektion som är planerad att det finns starkt element av oförutsägbart i undervisningen - störningar och avbrott sker och det är svårt att förutse hur eleverna reagerar. Lärarens agerande är offentligt för eleverna och hur läraren väljer att agera gentemot den enskilda eleven kan bedömas av övriga elever. För att läraren ska kunna hantera sina arbetsuppgifter utvecklar han eller hon en situationsbunden och en icke-teoretisk förtroenhets kunskap. De specifika kunskaper som läraren besitter är också den praktiska kunskapen, denna innebär till största delen något som föds och utvecklas i arbetet och innehåller områden som rör inlärningsförlöpp hos barn och ungdomar (Hansen 1999:51).

2.6 Styrdokumentet

Enligt styrdokument ska fritidsverksamheten bland annat fostra barnen till demokratiska medborgare. Det finns en glidning mellan lärandet i sig och de sammanhang där lärandet förväntas äga rum. Under vissa lärarsituationer kan det ses som en högre grad arrangerande situationer där det finns en avsikt att det ska tillägnas fördefinierade kunskaper utifrån pedagogens avsikter. I de informella lärandesituationerna får pedagogen andra förutsättningar att utgå från barnens intentioner och ageranden. Det är rimligare att anta att skolan har en större tonvikt inom de formaliserade lärandesituationer, medan fritidshemmet betoning ligger på de informella situationerna för lärande. "Fritidshemmet är en verksamhet som erbjuder mer informella kontexter för lärande och barns utveckling" (Skolverket 2011:13). För att kunna förena en god omsorg och pedagogisk verksamhet är fritidshemmet en av hörnstenarna, det pedagogiska arbetet utgår mer från barnens intressen och erfarenheter än att ha ett planerat innehåll. Det läggs stor vikt på deltagande i sociala och meningsfulla sammanhang i syfte att främja barns allsidiga lärande och utveckling. Fritidspedagogiken bygger på ett grupporienterat arbetssätt där relationer barn emellan och vuxna är viktiga redskap för att stödja och stimulera, det är ett särskilt fokus på identitetsutveckling och social kompetensutveckling. Det står tydligt i styrdokumentet att fånga och ta tillvara barns intresse och att skapa situationer i vardagen där barn utmanas i sitt lärande. En väl fungerande fritidspedagogisk verksamhet ska komplettera skolans mer inrutade vardag och erbjuda barnen möjligheter till att självständigt upptäcka både omvärlden och den egna förmågan.

Fritidpedagogikens visioner ska bli verklighet för att detta ska ske krävs det aktiva fritidspedagoger som ser värdet i det egna uppdraget och vikten av att se varje barn (Skolverket 2011:7).

Skollagen nämner att fritidshemmet ska komplettera skolan. Fritidshemmet pågår under den skolfria delen av dagen och året, det vill säga att fritidshemmet kompletterar skolan genom tidsmässigt. Tillsammans ger båda verksamheterna barnen delvis olika kunskaper och erfarenheter genom att skola och fritidshemmet ska komplettera med varandra.(Skolverket 2007:22). Fritidspedagogernas uppgift är att stödja barnens självständighet, trygghet, ansvar och att vara en bra kompis. För att kunna lösa en konflikt innebär det att visa hänsyn och respekt för andra genom att följa gemensamma regler som är sociala aspekter dessa är fritidspedagogens specifika yrkeskunnande (Skolverket 2011:83).

Enligt Skolverket (2011) står att skolan har i uppdrag att föra över grundläggande värden och främja elevernas lärande för att förbereda barnen och eleverna att leva och verka i samhället. Skolan ska förmedla mer beständiga kunskaper inom den gemensamma referensramen som alla i samhället behöver. Eleverna ska kunna orientera sig i verkligheten, genom ett stort informationsflöde och det snabba förändringstakten. Det är nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och kunna se konsekvenserna av olika alternativ. " Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen" (Lgr 11:9). Läraren ska utveckla samarbetet med förskoleklass, skola fritidshem, hon eller han ska kunna ha ett samarbete för att stödja varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Samverkan ska ske med skolan och hemmen för att skapa förutsättningar för en samsyn och ett förtroendefullt samarbete (Lgr 11: 16,19). Fritidshemmet ska enligt skollagen stimulera elevernas utveckling och lärande, verksamheten ska erbjuda en meningsfull fritid före och efter skoltid och under loven. Eleverna ska bli erbjudna utbildning i fritidshem i den utsträckning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier. Fritidshemmet ska innehålla pedagoger, ledning och kontinuerligt diskutera och reflektera över fritidshemmets uppdrag och kunna planera ett lustfyllt innehåll (Skolverket 2011:9).

3. Metod

Det finns olika metoder för att undersöka ett specifikt område som är kopplat till det problemområde och de frågeställningar som vår studie har fokus på. Med hjälp av grupp och samtalsintervjuer och enkätundersökning kan vi belysa den frågeställning som studien ska bearbetas. I detta avsnitt redogör vi de olika undersökningsmetoder och beskriver urvalet för vårt arbete och genomförandet.

3.1 Metodval

Vårt syfte med examensarbetet är att utifrån de fyra fritidspedagogerna och en lärares perspektiv belysa samverkan, samarbete i skola och fritidsverksamhet. Målet med undersökningen är att få en inblick hur lärarna och fritidspedagogerna samarbetar emellan verksamheterna. Vi vill veta hur olika de yrkesrollerna ser ut och vilka skillnader och likheter som finns mellan en fritidspedagog och lärare. Metoden som vi använt oss av är samtal och gruppintervjuer och en enkätundersökning. Denna metod går ut på att analysera och förstå svaren som respondenterna ger. Efter varje intervju kommer vi att transkribera vårt material för att få en djupare förståelse och vi får en helhetsbild om respondenterna tankar. Enkätundersökningen kommer användas såsom den är besvarad och analyseras, den bestod av samma frågor som intervjufrågorna, anledningen till att vi hade båda metoderna var på grund av att kunna erbjuda två olika metoder eftersom några av respondenterna inte hade tid till intervju. Vi ville från början med vår studie ha enbart samtalsintervjuer men fick vara flexibla för att få möjlighet till att få svar på vårt syfte med arbetet.

Syftet med dessa två undersökningsmetoder är för att kunna få en fördjupad förståelse hur samverkan och samarbete sker mellan lärare och fritidspedagog. För att göra en undersökning inom ett specifikt ämnesområde eller problemområde krävs det en metod för att samla in sitt empiriska material. För att sedan kunna studera det empiriska materialet kan valet variera beroende på vilken slags problemområde man valt och vad för typ av frågeställning som undersökningen utgår ifrån och vad man har valt att belysa (Olsson & Roos 2008:25).

Vi vill ha en öppen dörr för att samtalsintervjuerna kan under vissa omständigheter ha en användbar teknik när den har ett teoriprövande syfte. "Dessa omständigheter handlar i stor utsträckning om graden av komplikation när det gäller att få fram information." (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud 2010:287). En observation av problemområdet kan belysa fritidspedagogerna och lärarens beteende och det som tas upp under intervjuerna. En form som ibland kan användas i frågeundersökningar är så kallade öppna frågor (utan fasta svarsalternativ), det innebär att svarspersonerna med egna ord får berätta eller skriva ner det han eller hon vill ha sagt. Vid en frågeundersökning med öppna frågor kommer i vissa fall en viss grad av dialog i form av så kallad uppföljningsfrågor. Exempel "är det något du vill tillägga" (Esaiasson m.fl. 2010:259). Det är inte respondenterna som individ som är det viktiga i urvalet utan deras tankar kring vårt syfte som vi fokuserat på. Vid respondentundersökning är det svarspersonerna själva och deras egna tankar som är studieobjekten. Vi vill veta vad varje svarsperson tycker och tänker om samverkan och samarbete ute i verksamheterna, därför ställs det i stor utsträckning samma frågor till samtliga svarspersoner (Esaiasson m.fl. 2010:259).

3.2 Etik

De etiska aspekterna är en viktig del när man intervjuar, vi har valt att använda oss av anonymitet i vår studie. De människor som ställer upp på intervjuerna har fått själva bestämma tid och plats för intervjun. Under intervjun har vi varit på en lugn och ostörd plats, deras identitet kommer att skyddas genom fingerade namn och plats. En sak att tänka på när man intervjuar människor, är att informanterna deltar frivilligt de har rätten att avbryta intervjun när som helst eller deltagandet. Samma sak gäller enkätundersökningen vi kommer att använda oss av fingerade namn. Studien kommer därför redovisas med förkortningar på undersökningsgruppen då Fp1, Fp2, Fp3 och Fp4 står för Fritidspedagoger och L1 står för lärare.

3.3 Tillvägagångssätt/Genomförande

Under en dag i skolan kom vi överens om att hitta litteratur och tidigare forskning, och samtalande om vilka vi skulle intervjuar. Eftersom vårt arbete belyser samverkan och samarbete mellan fritidspedagoger och lärare var det en självklarhet att vi skulle få tag på respondenter som arbetade inom dessa yrken. Vi bestämde oss för att skicka e-post till rektorerna på en skola och till en av forskarens handledare som hade sin VFU-plats (Verksamhetsförlagd utbildning) på skolan, och inväntade svar. Under veckornas gång letade vi litteratur och tidigare forskning. Vi funderade ut våra intervjufrågor och förbereddes oss. Kontakten med rektorerna var inte långvarig medan LLU-handledaren svarade på vårt e-post där det stod att vi var välkomna att ha en gruppintervju med henne och hennes kollega. Båda arbetar som fritidspedagoger på skolan, vi skrev ut våra intervjufrågor och åkte till skolan en eftermiddag och intervjuade våra respondenter. En av oss intervjuade båda fritidspedagogerna på A-skolan i en gruppintervju. Efter avslutad intervju gick vi till lärarna från årskurs 3-5 för att fråga om de kunde ställa upp på intervju. Det svar som vi fick var inte positivt, tyvärr hade lärarna inte tid och kunde inte ställa upp på intervju. Eftersom vi hade en plan B som bestod av en enkätundersökning frågade vi om lärarna kunde ställa upp och undvara 15 minuter för denna undersökning. Vi delade ut enkätundersökningarna till lärarna och begav oss hem för att påbörja transkriberingen av gruppintervjun. Efter en veckas tid fick vi svar från A-skolan, en av lärarna hade besvarat enkätundersökningen, det var inte tillräckligt för vår undersökning det behövdes fler respondenter.

Eftersom vi nu endast hade en gruppintervju med två fritidspedagoger och en enkät från en lärare behövde vi fundera ut ett annat alternativ. Enligt lärarna från årskurs 3-5 på A-skolan hade de för mycket att göra i och med att bedömningar skulle sättas därför avstod de från intervju och enkätundersökning. Vi bestämde oss för att kontakta en till skola för att få möjlighet till att intervjuar en fritidspedagog och en fritidspedagog/grundskolelärare i förskoleklass till årskurs 5. Denna skola har en av forskarna haft sin VFU-plats tidigare under studierna. Vi insåg att arbetet tog en annan riktning i och med att resultatredovisningen kommer bestå mest utifrån fyra fritidspedagogers perspektiv och en lärares perspektiv på att belysa samverkan och samarbete i skola och fritidverksamhet. Vi väljer att ha med lärares enkät i vårt arbete eftersom vi anser att lärares perspektiv är lika viktig för vår studie. Lärares svar kommer skrivas med i resultatet precis som våra andra respondenter svar. Vi är medvetna om att en enkät inte är lätt och tolka men vi väljer ändå att ha med det som respondenten svarat på enkäten. Samtal och gruppintervjuerna bestod av att en av oss intervjuade medan den andre satt med och antecknade. Vi användes oss av bandinspelning/Iphone som vi efteråt lyssnade av och transkriberade, grupp och samtalintervjuerna tog mellan 30-40 minuter. Bandinspelning ger oss en bredare inblick i respondenternas svar då man inte alltid hinner och anteckna allt ordagrant. Gruppintervjun

med fritidspedagogerna på A och samtalsintervjun på B-skolan utfördes under två eftermiddagar i deras verksamhet på skolan. Under intervjuerna samtalade våra respondenter fritt och fritidspedagogerna berättade hur de ser på samverkan och samarbete inom fritidshem och skola. Som forskare hade vi som utgångspunkt att vara objektiv och styrde inte respondenterna i deras svar. Det är viktigt att under intervjuerna vara tydlig och låta respondenterna tala fritt men ändå kunna styra de tillbaka till ämnet om man märker att det börjar styra åt ett annat håll.

När vi frågade undersökningsgruppen om de kunde ställa upp på intervju, förklarade vi noggrant vad studiens syfte var. Detta för att informera om syftet med vår studie men också för att respondenterna inte skulle känna någon oro som kan uppstå när man blir intervjuad. Validitet är när man mäter det man verkligen vill mäta, i vår studie vill vi mäta hur lärare och fritidspedagoger ser på samverkan och samarbete utifrån deras perspektiv. Noggrannheten i vår studie blir reliabilitet eftersom vi får utgå ifrån fyra fritidspedagoger och en lärares perspektiv. Den insamlade informationen som vi får kan ifrågasättas hur väl den stämmer med verkligheten, men i det här fallet anser vi att det empiriska materialet har någorlunda hög validitet eftersom fritidspedagogerna lyfter fram deras perspektiv hur samverkan och samarbete sker i verksamheten. Vår studie grundar sig på de frågeställningar som vi utgår ifrån, det innebär att de intervjuade inte behöver peka ut särskilda personer, vilket kan leda till att inte svara ärligt på frågorna. Våra frågor är av öppen karaktär där respondenterna får svara hur de ville. Studien har en låg reliabilitet eftersom den utgår från hur personer ser på samverkan och samarbete och det kan bli svårt att få ett svar som är konkret. Generaliserbarhet syftar på om en undersökning kan generaliseras, vi är inte ute efter att generalisera våra respondenter och att de ska redovisa för hur det ser ut allmänt på skolor. Vi vill ändå utifrån respondenterna få en inblick hur deras erfarenheter är i de två olika verksamheterna, skola och fritidshem. Därför har vi valt att ta med lärarens enkätundersökning eftersom läraren representerar läraryrket. Vi är medvetna om att resultatet blir mer fokuserad utifrån de fyra fritidspedagogernas perspektiv, men läraren betyder lika mycket i vår studie anser vi.

3.4 Fördelar och nackdelar

De två olika undersökningsmetoder som vi använt var bra sätt att få fram syftet med vår studie. Fördelen med att ha grupp och samtalsintervju är att respondenterna får möjlighet att tala fritt och utifrån hon eller hans perspektiv få höra en mer detaljerad information än det som står i styrdokument etc. Nackdelen med grupp och samtalsintervju är att informanten ger svar på det de tror man vill höra, att de berättar de "rätta" svaren. Under intervjun kan man få svar som är otippade därför ger samtalsintervjuundersökningar goda möjligheter till att ge svar som man inte förväntade sig. De svar man får kan också leda vidare till andra frågor som man kommer på under själva intervjun och ger ett bredare material till vår studie. Det blir ett samspel mellan oss som forskare och intervjupersonen vi anser att det är en bra undersökningsmetod, men risken finns att respondenterna kan bli påverkade av frågorna (Esaïsson m.fl. 2010:283). Medan under en enkätundersökning finns risken att det inte blir öppna frågor utan mer begränsade svar, eftersom respondenten har några fåtal rutor och rader att fylla i. Respondenten kan då välja exakt vad den vill skriva och inte utveckla sitt svar. Vi får inte det samspel som man får under en intervju, fastän av de vi ville intervjuade inte kunde ställa upp så är en enkätundersökning bättre än inget alls. Hur respondenten väljer att besvara frågorna i enkäten påverkar den begränsade forskningen eftersom frågan innan kan påverka nästa frågas svar (Esaïsson m.fl. 2010:280).

3.5 Avgränsningar

Vi väljer att se hur de fyra fritidspedagoger och lärarens perspektiv är på samarbete och samverkan, men dessa respondenter generaliserar inte alla lärare eller fritidspedagogers perspektiv. Därför har vi valt att enbart fokusera oss på de två skolor och inte fler, på grund av att vårt syfte är inte att se på hur olika skolor det sker samverkan och samarbete på. Utan för oss var syftet att belysa samarbetet och samverkan utifrån de fyra fritidspedagoger och lärarens perspektiv. Vi har inte gjort några observationer utan intervjuer och enkätundersökning bland fritidspedagogerna och läraren.

3.6 Analysmetod

Vår analysmetod under intervjuerna var inspelning och efteråt transkriberade vi grupp och samtalsintervjun. Transkriberingen gick tillväga att vi skrev ner meningarna såsom respondenterna berättar under intervjuerna och presenterar under resultat delen som citat. Vi transkriberade intervjuerna ordagrant till löpande text de nästkommande dagarna efter intervjuernas genomförande. Intervjuerna som vi transkriberade i word dokument blev sammanlagt 18 sidor och det tog oss ungefär 22 timmar att transkribera. För att göra vår analys så noggrann som möjligt gick vi tillväga på följande sätt. Som vi nämnt tidigare bandade vi med hjälp av vår iphone de samtal vi hade med samtliga fritidspedagoger. Intervjuerna gjordes under två dagar, två pedagoger per dag. Enkätundersökningen gjordes under en veckas tid, detta för att ge vår undersökningsgrupp tid att fylla i enkäten. Vi dokumenterade de transkriberade intervjuerna på tre olika skriv filer, dessa filer sparades på usb- minne för att materialet inte skulle försvinna eller förstöras. De frågeställningar och våra intervjufrågor presenterad i resultat delen och under varje frågeställning kommer respondenternas tolkningar och utifrån deras perspektiv. Tanken var att kunna få en bättre överblick på respondenterna svar och vad som gick att analysera utifrån våra frågeställningar. Efter respondenternas svar i resultatdelen följer en kort sammanfattning av deras svar för att underlätta för läsaren .

4. Resultatredovisning

I det här avsnittet redovisas det resultat som vi fått av våra intervjuer och enkätundersökningen med en lärare och fyra fritidspedagoger. Eftersom studien utgår från tre frågeställningar kommer det ske en sammanfattning av intervju svaren.

4.1 Presentation av våra respondenter

På A-skolan arbetar två fritidspedagoger tillsammans på "Pricken". Den ena pedagogen kallad Fp1 är utbildad fritidspedagog och har också läst utomhuspedagogik och äventyrspedagogik Fp1 har arbetat som fritidspedagog sedan 90-talet. Den andra fritidspedagogen kallad Fp2 är utbildad förskollärare och har läst utomhuspedagogik 30hp och äventyrspedagogik 7,5hp, Fp2 har arbetat som förskolelärare sedan 1987 och som renodlat fritidspedagog i tre läsår. Läraren som benämns som L1 på samma skola är utbildad grundskollärare och undervisar i årskurs 5, L1 har arbetat som lärare i ungefär 20år. På B-skolan arbetar den ena fritidspedagogen Fp3 på "Liljan", Fp3 är utbildad förskollärare så i verksamheten arbetar Fp3 både som fritidspedagog och förskollärare och arbetat i 25år. Fp4 är utbildad fritidsledare men jobbar som fritidspedagog och har jobbat på samma skola i 27år. Fp4 arbetar med elever från årskurs 3-5 och efter skoltid arbetar Fp4 på "Knoppen".

4.2 Yrkesroll - Lärare och Fritidspedagoger

Lärare och fritidspedagoger läser tillsammans på lärarutbildningen, men yrkesrollerna blir olika när man väl kommit ut på fältet. Hur det ser ut i praktiken är olika beroende på skolor och arbets sätt. Vad för yrkesroll har man som lärare och fritidspedagog?

Fp4 " Viktigast framförallt tycker jag är att barnen ska känna sig trygga här på skolan. För är dem inte trygga så är det ingen idé att vi pumpar in massa med kunskap, så det tycker jag är viktigast.. Nu jobbar jag i en klass där en pojke som har dyslexi så jag jobbar såklart ganska mycket med honom. Jag jobbar ihop med en kollega, lärare och vi jobbar jättebra tillsammans. Självlklart har jag också dem andra barnen då vi delar upp oss i grupper, det gör man som fritidspedagog i 3:an. Då har han halv klass ibland, så tar jag den andra halvan och gör nån aktivitet. På morgonen har vi läxgenomgång , då vet jag att pojken ska då ha vissa stencilor uppförstorande, då gör jag det och ibland kanske han ska ha faktatext inläst på sin daisy spelare som det heter, så går jag och han in i ett rum och så läser jag in, så ska han lyssna på det. Det gör jag just på början av veckan men sen så rullar det på, man jobbar mycket med sin kollega då". L1 Man ska trivas med sin yrkesroll och vara öppen. flexibel och yrkeskunnande. Det är viktigt att ge grundläggande kunskaper att använda olika metoder för att nå dessa. Ge elever tillvaro till sin egen förmåga". Fp3 " Viktigast för barnen är det sociala samspelet. att de fungerar socialt och att man kan se utifrån varje individ vilka behov de har. fungerar de inte i de sociala så kan de inte ta till sig kunskap på samma sätt. känner barnen inte sig sedda eller bekräftade så har de svårare och ta till sig kunskapen det har jag märkt. Det märks tydligt på Fp3 att den sociala relationen är viktig, man ska kunna ha en social relation när man arbetar med barnen. Som fritidspedagog ser man på det sociala samspelet som en viktig del i ens yrke. Behöver barnen en "friare" verksamhet efter 13.20?

Fp 1 " Jo man så är det ju, fritidshemsverksamheten är i princip 50 barn årskurs 3 elever. då har dem varit i skolan från 8.30-13.20 så de behöver ju en friare verksamhet och då finns vi runt om för att stötta dem. Men det är inte så att man får göra precis som man vill utan utifrån olika saker exempel vi har en gång i veckan en ute - eftermiddag och då måste man följa med och vara ute". Fp2 "Men sen om man väljer och leka pinnkrig eller pantgömma eller vad man gör på den platsen det är då elevens fria val. och när vi är inne så har dem olika saker att välja på utifrån ett utbud". Fp 1 " Vi har ju inte hur mycket saker som helst, vi satsar på Lego som vi har mycket av och sedan olika typer av lek och sedan kan vi ha praktiska korta perioder som nu har vi sytt grodor, då blir det inte utdraget under en hel termin utan vi jobbar med det intensivt en period. vill man så vill man och vill man inte så behöver man inte. Fritidspedagogerna på A-skolan berättar att barnen ska få möjlighet till en mer "friare" tid på fritids än vad de har under skoldagen. Som fritidspedagog ska man finnas där för barnen och stötta dem. Fp2 menar om de ska ha en

"friare" tid så sker den under deras tillsyn, man får inte göra precis vad man vill på fritids utan en gång i veckan är har de en ute - eftermiddag och då ska alla barnen på fritids gå med. Sen vad för aktivitet man gör ute det är något som barnen kan bestämma tillsammans. Det finns en mening med fritids enligt fritidspedagogerna.

L1 " Viktigt att få barnen att bli självständiga trygga empatiska människor, med kunskaper som man ha nytta av i livet". Fp3 " Här är det att se till att fritidsverksamheten som är efter 13.20 innehåller vissa kvaliteter så vi har ju lagt in en ute dag och fritidsgymna vi får lov och låna salen. En del verksamheter gör andra saker men många av oss har gymna och många går till skogen sedan kan man jobba med måleri och ler arbeten mer praktiska aktiviteter. Det är för att få den fritiden så meningsfullt och förgyllt som möjligt". Fp 4 " Aja, jag är inne i klassrummet mestadels det är bara ibland jag är i en annat rum med pojken, för nu ska man ju inte om det är barn som behöver lite extra då ska man helst inte peka ut dem och ta ut dem. utan jag är nästan hela tiden i klassrummet. Från då sett när jag går ut med honom pojken.

Kan du känna att du arbetar som en extra hjälp lärare när du är i klassrummet? Fp 4 "Jag tycker inte det, en del tycker väl att de inte vill "hjälpa" till men när man har jobbat så många år så tycker man att det är ganska kul. Å ja har lektioner ibland när han (läraren) är borta eller är sjuk, då sätter dem inte in vikarie utan då hoppar jag in istället, men sen kanske det är olika, jag känner mig aldrig utnyttjad eller liksom att jag inte har samma "status". Fp3 " Vi i arbetslaget kan göra saker ihop roliga saker men inte varje dag. Det är lärare, förskollärare och fritidspedagoger involverade. man trycker väldigt mycket på fritids just nu hur viktigt det är man höjer statusen fritidspedagogerna går iväg på möten för att lyfta den fritidsverksamhet. föräldrar vill ha verksamheten de frågesätter de vill ha kvalité göra lite olika saker osv., de frågar vad vi gör på fritidsverksamheten föräldrar vill ha aktiviteter".

På B-skolan berättar Fp3 att på fritids lånar man gymnastiksalen och har en ute dag, fritidspedagogerna har då gymnastik med barnen och går också till skogen. Enligt Fp3 har fritids vissa kvaliteter och att man arbetar mer med praktiska aktiviteter. Lärare är involverade i vissa fall tillsammans med förskollärare och fritidspedagoger, men eftersom idag vill man lyfta fritidshem menar Fp 3 att det är viktigt och höja statusen bland fritidspedagoger. Föräldrar vill ha verksamheten, och vill att deras barn ska ha en "fri" tid efter avslutad skoldag. Hur ser det teoretiska och praktiska ut i verksamheterna?

Fp2 "Vi har ju vissa pass när vi går in i klassrummet och stöttar läraren utifrån lärarens planering t.ex. att barnen räknar i matteboken så är vi också en som kan gå runt och hjälpa till. men under halva delen av skoldagen kommer det en halvklass från 3A och 3B och då är det Fp1 och jag som planerar den verksamheten som är med de barnen då". Men fritidshemmet är en verksamhet som är ett komplement till hemmet. Fp 1 "Det är viktigt att tänka på att det är barnens fritid, det är ju inget som är lagstadgad skolan är ju lagstadgad där måste du ju gå, medan fritids det söker ju föräldrar för att de behöver behov för omsorg för sina barn. men det är ju inget som man måste gå på det är något som föräldrar och barn kommer överens om. Fp2 "Och där måste vi se den verksamheten som vi har på fritidshemmet det ska vara ett komplement till hemmet så om alla elever går på bio tre gånger i veckan då är det onödigt att vi gör det, då är det bättre att vi kompletterar med en annan verksamhet. så tänker vi!! Fp3 "Det sker mest på temapassen då har alla i arbetslaget en gång i veckan och då är det tillåtet för lärarna också att det sker praktiskt, annars är det mycket böcker. Bemötande, förhållningssätt, demokrati och solidaritet är viktigt i ens yrke". Fp 4 " Ja eftersom jag har ju då bild och musik och sen har jag såna här relationsövningar och mycket sånt praktiskt i klassen så det är inte bara teoretisk hela tiden. Det tycker ungarna är jätteroligt". Fp 3 " För förskolebarnen skaffar vi böcker till dem vi med, för de vill också ha det och sedan att vi inte har så mycket annat att erbjuda. men om man på varje avdelning skaffade lite mer experiment så kanske man släppte loss det lite men man måste vara fler som tycker så, man blir lite fyrkantig själv för det är bekvämast".

På A-skolan har fritidspedagogerna "pass" där de går in i klassrummet och stöttar läraren genom att hjälpa barnen i matematik lektion eller svenska lektion. Under halva delen av skoldagen kommer barnen till "Pricken" och där planerar Fp1 och Fp2 verksamheten utifrån de riktlinjer som står i Lgr 11. Fritidspedagogerna har mer praktiska aktiviteter som tillämpar med det som barnen gör i klassrummet. Medan på B-skolan kan Fp4 ha bild och musik som redan är ett praktiskt ämne. Fp3 berättar hur temapassen kan gå tillväga och att det är tillåtet för alla i arbetslaget att få vara med, under dessa temapass har fritidspedagogerna praktiska

övningar. Fp1 "Man kan träna matte på ett annat sätt". Fp2 "Men också att befästa kunskapen, "nu tror jag att jag kan multiplikationstabellen" så gör vi den här leken så såg jag att jag var ju rätt dålig på åttans tabell. det är ju rätt bra och märka det då". Fp1 "Ja för nu blir det mer praktiskt och mer tydligt att det inte funkar så bra, det kan man påminna eleven om ibland att detta är faktiskt matte,, "aha.."

4.3 Samverkan och samarbete mellan fritidspedagoger och lärare

Fritidspedagoger och lärare strävar mot att barnen ska utvecklas och att varje individ ska uppmärksammas på skolan. Hur man arbetar utifrån styrdokument och skolans uppgifter kan variera beroende på skola och yrke. Vi ville veta hur våra respondenter arbetade utifrån styrdokumentet.

Fp1 "Man kan väl säga att vi har två uppdrag, från 9-13.20 jobbar vi i skolan och där är vi riktade mot 3,4,5:or. Ja, och då är det kopplat till klassrumsituation så där är det olika ämnena, fast vi jobbar mer praktiskt då. Vi har mycket utomhusaktiviteter och då har vi alla ämnen. Efter 13,20 har vi en annan typ av verksamhet, att se individen". Fp2 "Ja, då har vi 150 barn sammanlagt och vi utgår från läroplanen. L1 "Man går igenom målen i början på terminen och kör igång, sedan ska man ge grundläggande kunskaper - använda olika metoder för att nå dessa - ge elever tilltro till sin egen förmåga". Fp4 "Jag har ju bild i en årskurs 3 och eftersom vi inte har någon musiklektör har jag tagit på mig den delen med för jag tycker det är kul med musik. Då får man förstås titta på vad det är dem ska lära sig, dem här två ämnena. Fp3 "Vi, jag och min kollega (fritidspedagog) jobbar mest med förskolebarnen, jag har hand om matematiken och min kollega har hand om svenskan. Vi följer riktningen mot Lgr 11 men barnen ska inte bedömas i detta utan vi jobbar med grundläggande enkla mattetal hur man uttrycker sig i matematiken och de olika begreppen. Barnen använder sig av bok och extra stencilar och sedan gör vi praktiska aktiviteter såsom bygga med klossar etc. Jag och min kollega arbetar både praktiskt och teoretisk.

När vi ställde frågan om det sker samarbete och samverkan mellan fritidspedagoger och lärare fick vi olika svar. På B-skolan sker samverkan under temaarbete som pedagogerna har tillsammans varje termin. Samverkan sker mer ut av ett utbyte från respektive verksamhet, man kan säga en mer informell samverkan. Barn och elev uppgifter som underlättar och förbättrar arbetet. Men den största samverkan sker under skoltid när fritidspedagogerna har halvklass eller går in i klassrummen och tar över lektionen. Fp4 "När barnen har idrott t.ex. brukar jag och min kollega sitta och planera tillsammans, men är det någonting som händer så brukar, jag få rycka in i gympan om det är något speciellt men annars så har vi en planering tillsammans och sen så har vi en tid på tisdagar som vi också samarbetar just han(läraren) och jag i klassen, sen vet jag att dem andra kollegorna i 3:orna samarbetar ju då eller planerar tillsammans. De som jobbar på F2 har gemensam planering och vi på 3-5:an vi har det med gemensamt fast inte lika mycket för det är på fritids också då. Men vi har det, då när de (eleverna) har idrott så kan jag och min kollega planera.

Fp3 anser att kommunikationen mellan lärare och fritidspedagoger är någorlunda bra utifrån skolans ramar. Fp3 "Jag tycker den är bra då ser jag utifrån mitt arbetslag. vi jobbar mycket på den här skolan att vi ska kunna samtala och berätta om hur man känner förhållningssätt och bemötande. Skolan trycker väldigt mycket på det. och jag tycker på den här skolan är klimatet väldigt bra, man hjälper varandra ganska mycket man kan samarbeta mellan de olika hemvisterna behöver man hjälp tips idéer så får man det. Det är ett plus att hemvisterna samarbetar bra. Vi planerar upp hur veckan ska se ut, vi har ett temaarbete som vi arbetar alltid med och vad som händer utöver. Mest under skoltid planeras det men nu ska jag och min andra kollega få egen planeringstid för fritids och inskolning av nya barn men annars är det mest skolbiten, och det är vi dåliga på och det är ledningen också dåliga på för egentligen ska en och en halvtimme gå till fritidsverksamheten. Det finns en segregering och intergering i våra yrkesgrupper.

På B-skolan arbetar personalen mycket med förhållningssätt och bemötandet i skolan. Fp3 anser att klimatet är väldigt bra och att man hjälper varandra mellan de olika hemvisterna. Eftersom Fp4 inte arbetar i någon hemvist utan går in i klassrummet och hjälper till sker samarbetet med kollegan som Fp4 nämner. Det blir tydligt att det finns en segregering och en intergering i läraren och fritidspedagogers yrkesgrupper.

När vi frågade fritidspedagogerna på A- skolan hur de upplevde någon form av samarbete eller samverkan till lärarna fick vi som svar. Fp 1 *"Det sker ingen samverkan mellan skola och fritidshem eftersom vi har olika avtal, lärarna beblandas ju inte med fritids och det gör de inte så länge det inte kommer uppifrån att bli beordrade att göra det är ju inte deras jobb det får vi acceptera att så är det."* Fp2 *"Men däremot händer det ju att vi samordnar med det som sker under skoldagen, men när läraren har halvklass och vi tar emot elever från de olika klasserna så ligger det mycket på oss som fritidspedagog, och ta reda på vad som sker i klassrummet och anpassa verksamheten efter det. Men emellanåt är det så att läraren säger vad de jobbar med i klassrummet och kan ni ta hand om det"* L1 *"Ja tycker att det sker ibland och ibland inte en samverkan mellan fritidspedagoger och lärare, t.ex. nu har jag och fritidspedagoger en samverkan med engelska pjäser. Samarbetet sker ganska bra, när vi gör något tillsammans fungerar det bra vi delar upp arbetet tillsammans".* Svaren mellan de olika fritidspedagogerna och läraren varierade beroende på skola och arbetssätt.

Samarbete och samverkan talades mycket om under intervjuerna dessa skedde oftast under skoltid men hur ser det ut innan och efter skoltid? L1 *"Nej, det sker inget samarbete eller samverkan innan eller efter skoltid, då har vi olika arbetsuppgifter inom yrket"*. Fp1 *"Nej, det förekommer inte om de inte blir delegerade att göra det och det blir inte lärarna här. Lärarna har inte det intresset"*. Fp2 *"Vi brukar oftast fråga vad lärarna kommer att jobba med framöver och sedan planerar jag och Fp1"* Fp1 *"Man kan väl säga att samarbetet brister på den här skolan mellan lärare och fritidspedagoger. Det finns ju vissa av lärarna som samarbetar mer med oss"*. Fp 4 *"Jag är ju på fritids efter skoltid och då är jag på "Knoppen", där har jag en grupp med elever från årskurs 3 som jag har läxläsning med. Det tycker jag är jätteroligt och det står sen centralt att man ska kunna erbjuda barn på läxläsning"*. Fp3 *"Nej, på morgonen hinner vi inte då öppnar jag och sedan kommer min kollega (läraren). När vi har planering en gång i veckan i arbetslaget diskuterar vi om det behövs göra något på morgonen om min kollega har utvecklingssamtal, så kan jag ta klassen och ha högläsning. Sedan på eftermiddagen har vi spårmöten på våran skola där lärare, förskollärare och fritidspedagoger träffas i olika grupperingar. Vi har tre spår och detta gör vi en gång i månaden minst, där diskuterar vi frågor som våra rektorer vill att vi ska diskutera som har med hela skolan att göra. Spår är två hemvister och 3,4 och 5:or man är två hemvister och en 3, 4 och femma i varje spår, och då är hela arbetslaget med i spåret. Vårt spår samarbetar med två andra hemvister och sedan en tre fyra och femma"*.

Samverkan och samarbete sker på olika sätt beroende på skola och om man arbetar på en hemvist eller har egen fritidsverksamhet på skolan. Respondenterna var noggranna med att förklara att all samverkan och samarbete sker under skoltid, efter och innan är endast fritidspedagoger som arbetar tillsammans med barnen och eleverna. På A-skolan förklarade Fp1 att det inte kommer att ske någon form av samverkan eftersom lärare och fritidspedagoger har olika avtal och arbetsuppgifter, detta leder till att lärarna inte behöver vara med i fritidsverksamheten innan eller efter skoltid. Samarbete och samverkan överlag på båda skolorna sker när fritidspedagogerna är med under skoltid och hjälper till i klassrummen eller tar hand om halvklass eller en lektion. Läraren nämnde att man har olika arbetsuppgifter i sitt yrke därför arbetar man på olika sätt.

Hur kan ett arbetslag respektive lärarlag se ut på de olika skolorna och finns det ett respektive arbetslag och lärarlag frågade vi våra respondenter om. Fp 3 *"Ja, i vårt arbetslag är vi två förskollärare men arbetar som fritidspedagoger. Det finns ytterst få utbildade fritidspedagoger på denna skola, men de finns några och alla vi samarbetar kring de barn man har på en hemvist. Medan på "Knoppen" där de har treorna arbetar fritidspedagogerna så att de går upp i klassrummen under skoltid och har t.ex. bild eller datorlektion. De samarbetar med lärarna i klassrummen, men på "Liljan" har vi hand om alla barnen och då kan jag t.ex. ha 2:orna i matematik medan min andra kollega har förskolebarnen och läraren har ettorna. Vi roterar, mest är det ju läraren som har klassen men i vissa lägen hoppar jag in och hjälper till. Egentligen ska jag ha en mer "friare" aktivitet men nu låg de efter i matematiken och då frågade läraren om jag kunde ta över lektionen åt henne så barnen kommer ikapp"* Fp1 *"Jag vet inte om man kan säga här"*. Fp2 *"Jo, fast man kan ju säga i vårt arbetslag så finns det ju ett arbetslag och så finns det vi två. Eftersom lärarlaget har ju fler möten och sittningar, eller?"* Fp1 *"Jo, så är det men det är inte så konstigt att det är så rent praktiskt så är ju inte vi delaktiga på långa vägar i alla möten som de har. Men så ser det ut i praktiken vi har ju ett avtal"* Fp2 *"Sedan finns det ju ingen anledning att vi sitter i vissa möten, vi skriver inga omdömen så varför ska vi sitta i alla de*

mötena runt betyg och omdömen". Fp1 "Men ibland kan man känna att man är med lite för lite....man är inte med i diskussionerna och i sammanhanget riktigt man får bara reda på en liten bit".

L1 "Arbetslag är alla som jobbar ihop (personal på 3-5). Fritidspedagogerna SKA vara med på arbetslaget (3-5) APT, och tid till samplanering ska finnas. Fp4 "Nu är det bara jag och en kollega i årskurs 3 i arbetslaget, men om man säger alla 3:or så finns det en fritidspedagog i varje arbetslag, då blir vi sex stycken. Det är jätteviktigt att man ska trivas ihop, för jag har varit med om motsatsen att där man inte är sig själv och det märker barnen. Så som jag har det nu så jobbar vi jättebra ihop, vi har jobbat många år ihop och då känner man varandra men visst är det betydelsefullt att man är också några stycken kring barnen, det blir lättare om det uppstår svårigheter. Fp3 "Vi jobbar i det lilla arbetslaget på avdelningen sedan har vi ett större arbetslag på skolan. eller vi är inne i olika verksamheter, vi har ju pedagogträffar med förskollärarna som träffas där och diskuterar pedagogiska frågor, sedan träffas fritidspedagogerna och diskuterar pedagogiska frågor. sedan finns tider där både fritidspedagoger och förskollärare träffas och diskuterar pedagogiken mer vad man kan hitta på, hur vi jobbar med de olika ämnena, så gör vi på denna skola. Varannan vecka har vi alltid ett möte, där vi i våra respektive yrkesgrupper och sedan en pedagogträff som vi kallar det, och där är fokus på att lyfta pedagogiska frågor hur vi kan arbeta vidare. Det sker samarbete det finns elevhälsomöten då kan vi ta varandras barn. Man känner inte att man är anonym, att man inte känner någon här eller där och vi har ju lagt arbetsplatsen på vår skola från klockan fyra och då ansvarar varje spår för barnen. Det är ett spår på tre olika avdelningar, man lämnar barnen från klockan fyra om föräldrarna inte kan hämta. Då är det spåret som ansvarar till klockan sex och den andra har jouten, barnen kan gå dit till klockan fem och då är den personalen kvar till klockan sex. Om jag skulle haft jouten och det inte mitt spår som har ansvaret då sitter jag med i APT-mötet och det är också samarbetet som har utvecklats då". Under planeringen som du har med din kollega som är lärare som, tas det upp hur du arbetar som fritidspedagog, ditt arbetssätt och hur han arbetar som lärare. Finns det ett intresse att ta reda på varandras olika arbetssätt? Fp4 "Absolut men det är ju så jag har det just nu. Att man får uppskattning och det inser dem att det är mycket som man kan avlasta de här barnen i särskilda behov som inte alltid lärarna hinner med, så finns ju vi där."

Det olika svar vi fick från fritidspedagogerna beroende på om man arbetar på en hemvist eller är i klassrummen är det en skillnad mellan A och B skolan. Läraren som tyckte att fritidspedagogerna ska vara med på APT mötena medan Fp 1 och Fp2 ansåg att alla möten som handlar om omdömen och betyg involverar inte de. Medan på hemvisten arbetar man tillsammans i en grupp och att man har samtal med varandra om hur arbetet ska gå tillväga under skoldagen. Beroende på vad för avtal man har arbetar man på olika sätt och utifrån våra respondenternas perspektiv finns det olika arbetslag och lärarlag. Enligt Fp4 är planeringen med kollegan väldigt bra, eftersom både fritidspedagogen och läraren tar upp sina arbetssätt och kan kommunicera med varandra på ett sätt där de båda känner sig nöjda. Fp 4 känner att man får den uppskattning för sin hjälp.

Begreppen samverkan och samarbete kan betyda flera olika saker det intressanta är att få veta hur våra informanterna uppfattar dessa begrepp. Fp1 "Det är en stor skillnad, du kan ju samarbeta med högstadiet det hade vi med slöjdläraren när vi hämtade träspill, men vi hade ingen samverkan. Fp2 "Men är inte samverkan att man pratar ihop sig mer runt något, som årskurs 3-5 är en mer samverkan. Samarbete är mer att man bestämmer att nu ska vi tillsammans jobba temat "äpplet" och då gör vi det här. Jag tycker vi samverkar mer här på (skola A) än vad vi samarbetar. Fp1 "Men man kan ha ett kortsiktigt samarbete och då har vi absolut ingen samverkan med de begreppen är svåra. Vi hade velat samarbeta mer tillsammans, men man har olika grundsyn tror jag. Jag tror inte kan förändra de här lärarna de är ännu äldre än vad vi är, jag tror det är svårt och förändra när man jobbat såhär och det har fungerat och gett resultat, förändring kommer ju inte att ske nu det blir mer successivt. L1 "För mig betyder att samverkan att man jobbar för att barnen får en sammanhängande tillvaro i skolan. Samarbete betyder för mig att man planerar och genomför ett jobb tillsammans".

Fp4 "Samarbete är väl hur man mer som person, att man samarbetar hjälper jag dig så jag du mig. För jag menar om jag hjälper någon, så behöver jag inte få tillbaka den hjälpen på en gång, men man vet de. Samverkan är väl kanske mer det som står på pappret, då är det här vi ska samverka om, det finns ingen diskussion. Samarbete kan vara så mycket mer mellan relationer, som bra samarbete och dåligt samarbete. Samarbetet på denna skola (skola B) är perfekt, perfekt, men det vet man ju att det finns lite gnistor som det finns på varje arbetsplats, att några fungerar jättebra ihop och andra lite mindre. Fp3 "Ja, samarbete då

samarbetar man med sitt arbetslag då har man bestämt för att exempel ta barnen eller aktiviteter det här ska vi styra mot vilka medel vi ska använda och vilka metoder, för att vi ska samarbeta kring det här. Samverkan då kan man samverka kring större frågor vad för aktiviteter, lekar eller att man pratar om hur man ska utforma vår skolgård då har vi en samverkan kring hur det ska se ut. Samarbetet är lite mer styrande, tajtare så känner jag, jag kan ju samverka med föräldrarna det är en form av samverkan. På B-skolans dag samverkar vi kring, medan samarbete är lite snävare jag och mina kollegor måste kunna samarbete för att vi ska ha en fungerande grupp så upplever jag. Fp1 " De här lärarna har jobbat här i evigheter och jobbar mycket traditionellt så det är inga stora temaarbeten det förekommer inte, som vi hade tyckt varit roligt att man jobbar under en längre period, men har vi lagt ner. Fp2 " Vi har fått i uppdrag ifrån våran rektor att vi ska komplettera våra kollegors traditionella arbetssätt men med mera praktiskt arbetssätt. Arbeten där barnen får röra på sig och vara ute, jobba med andra inlärningsstekniker. Det är vårt uppdrag uppifrån".

Enligt Fp 4 är samverkan mer styrd, man följer det som står på "papper", medan de andra fritidspedagogerna anser att samarbete är mer styrt eftersom man samarbetar kring ett tema och alla i arbetslaget är involverade. Läraren har svarat i enkäten att samverkan är när man jobbar för att barnen ska få en sammanhängande tillvaro i skolan. Fp2 tycker att det sker mer samverkan i årskurs 3-5 än samarbete, Fp1 berättar hur de hade velat ha mer samarbete med lärarna på A-skolan. fritidspedagogerna ser det mer som att det handlar om vilken grundsyn man har och hur man är som person. I arbetslaget på skolorna sker mestadels en samverkan och samarbete men fritidspedagogerna på A-skolan anser att det sker mer samverkan än samarbete. På A - skolan har fritidspedagogerna fått i uppdrag utifrån deras rektor att komplettera deras kollegor, lärarnas traditionella arbetssätt, men mera praktiskt arbetssätt. Fritidspedagogerna ska jobba med andra inlärnings teorier som kompletterar klassrummet och de olika ämnena. Hur kan planeringen se ut om man har olika uppdrag som lärare och fritidspedagog och var ligger fokus på?

Fp3 "Men hos oss är det vår lärare som skriver veckobrevet som läggs in i hjärntorget och då säger man vad som ska skrivas under fritidsverksamheten. men de vill helst att man ska dela upp det för nu var det så mycket och läraren hade så lite tid över då tyckte hon att vi skulle skriva fritids - delen själva., så det är lite segregerat. det är en viss segregering. men det sker ett visst samarbete". Fp1 " Vi har på torsdagar mellan åtta och nio. då är det lärarna till sex klasser och vi två man planerar aldrig våran verksamhet under planeringen".

Fp2 " Det är fokus på de gemensamma sakerna tex. friluftsdag, friidrottsdagen eller fördelad teater såna saker är det. det finns inte det utrymme riktigt att planera vår verksamhet". Fp1 " Under det sista läsåret har det varit diskussioner kring omdömen och det är väl inte konstigt med det har varit mkt kring det". Fp1 och Fp2 är tydliga med hur deras verksamhet inte inkluderas i planeringen som fritidspedagoger och lärare årskurs 3-5 har en gång i veckan. Men ändå är de under skoldagen med och stöttar barnen i klassrummet.

Arbetar fritidspedagoger på A-skolan som en extra lärare eller resurs?

Fp 1 "Men du ska ha klart för dig att vi arbetar väldigt olikt andra skolor. många fritidspedagoger går in som en resurs i klassrummet men det har vi tydligt sagt ifrån det vill inte vi. Vi vill jobba med det som vi är duktiga på och vi har ju vidareutbildat oss vi vill jobba med de grejerna som vi tycker att vi kan och ge barnen den kunskapen som vi har går man in som resurs då är man bara en extra jag tror det är oftare så att man går in i klassrummet och ska vara en extralärare och så". Blir man mer resurs om fritidshemmets lokal är detsamma som klassrummet? Fp1 "Jo för så är det på en annan skola där jag har jobbat förut där det är F2 där lägger man otroligt mycket krut på 8-13.20 så man orkar ju inte med fritids. Det är där någonstans där det blivit en snedfördelning fokus blir under klassrum skoldagen. och det är inte bra för då orkar man inte och där barnen runt om en hela tiden och barnen blir ju trötta också det är samma lokaler hela tiden. Man går lite tillbaka såhär var det med egna lokaler på 80-90 talet så man går lite tillbaka men sedan så började den samlade skoldagen 8-13.20 och då var man i samma lokaler. men det var inget som fritidspedagoger valde vi hamna ju i det men det var ju ingen vinning för oss. det var där tror jag vår yrkesroll suddades ut".

Fp2 "Jag kan ju tycka att det arbetssättet som vi har under skoldagen det passar oss för då kommer barnen till oss så kan vi jobba på det sättet som vi vill arbeta och som vår rektor vill att vi ska jobba skulle vi gå in i klassrummet och tillsammans med läraren försöka göra det, det skulle bli väldigt konstigt då är det mycket lättare att barnen kommer till oss och de vet att nu ska vi vara med Fp1 och Fp2 då vet de ungefär vilket spann aktiviteterna kan ske liksom".

4.4 Skillnader mellan lärare och fritidspedagoger

Under rubriken samverkan och samarbete lyfte vi fram utifrån hur lärare och fritidspedagogers perspektiv på hur de olika verksamheterna kan samarbeta och samverka. Det verkar vara olika arbetssätt beroende på de olika yrkena, hur ser då skillnader mellan lärare och fritidspedagoger ut? L1 "Arbetsättet är mer praktiskt inriktat för fritidspedagogerna. Få barnen att bli självständiga, trygga, empatiska människor mer kunskaper som man kan ha nytta av i livet. Lärare har med nya läroplanen fått betydligt mer styrda uppgifter. Arbetsättet för lärare har mer tyngdpunkt på teori. Fp4 "För mig är det viktigt att barnen ska få en meningsfull fritid och inte bara de sätter in så mycket som det blir passning. För det står ju så fint vad man ska erbjuda, men det är inte alltid det går när det är lite folk och mycket barn. En meningsfull fritids och att de ska få läsa läxorna och att man inte har för styrt heller för dem ska ju inte gå från skola till en annan skola på sin fritid. Det finns olika arbetssätt mellan lärare och fritidspedagoger, jag har ju inte matte utan jag kan ha de som vi delar upp i vår klass nu pojk - och flickgrupper och då har ju jag dem i drama och lite sådär kompassamtal och lite såna relationer och det tycker jag är jätteroligt".

Fp3 "Det är viktigt att man bemöter och ser alla barn och föräldrar att man har ett bra förhållningssätt till föräldrarna. Och sedan att du har kompetens det är viktigt, det är en trygghet för föräldrarna att känna att du kan dina områden på något sätt, att du gör något praktiskt och inte bara teoretiskt och lite annat, att man är öppen och ödmjuk. När föräldrar kommer och frågar om man kan göra mer experiment det kan man göra eftersom barnen arbetar mestadels av dagen med huvudet så kan man göra det, att man är öppen i sitt yrke och kan tänka sig testa nya saker är viktigt. Det är för att få den fritiden så meningsfullt och förgyllt som möjligt". Det är viktigt eftersom man har olika kompetenser individer och då kan man använda sig av dem kompetenserna. och så får man också ett meningsfullt diskussionsutbyte också. man kan ventilera olika sätt att arbeta på".

Eftersom barnen går från 8-13.20 fem dagar i veckan anser Fp4 att det är viktigt och ge barnen en meningsfull fritid efter 13.20. Det ska inte kännas som att man passar barnen, man ska som fritidspedagog kunna erbjuda läxhjälp och inte har för styrt. Fp4 menar att det inte alltid är lätt och följa riktlinjer som står fint på papper, men att lärare och fritidspedagoger har olika arbetssätt beroende på hur man arbetar efter sin yrkesroll är viktigt. Fp3 påpekar att hur man bemöter barnen och vilket förhållningssätt man har till barn och föräldrar är enormt viktigt. Föräldrarna ska ha en trygghet när de vet att barnen är på fritids. Jobbar man som lärare eller fritidspedagog ska man kunna arbeta praktiskt och inte bara teoretiskt, och sedan vara öppen och ödmjuk. Testa nya saker är viktigt enligt Fp3 men också att arbetssättet är mera praktiskt inriktat för fritidspedagoger. Men hur lätt är det och arbeta både praktiskt och teoretiskt?

Fp2 "Lärarens uppgift är att undervisa eleverna utifrån läroplanen. Fp1 "Och nå målen är ju deras uppgift." Fp2 "Få barnen att nå målen". Fp1 "Vi fritidspedagoger är i verksamheten mellan 8-13.20 och då har vi samma krav på oss, fast vi kan ju ge barnen något annat inlärningssätt, alla barn är inte teoretiska så hos oss kan de få ett annat sätt att lära. Fp2 "Sedan handlar det mycket på att vi ska jobba med den sociala fostran hur de är mot varandra, hur de är tillsammans, vi läser av gruppen. Fp1" men det ligger ju hos lärarna också, det ingår ju i deras arbeten men jag tror att vi är duktigare på att se det vi lägger mer tyngd på det". Arbetsätten är olika mellan fritidspedagogerna och lärarna och emellan fritidspedagogerna. Det är tydligt att fritidspedagoger arbetar mer praktiskt än teoretiskt och kan använda böcker som en tillämpning under praktiska aktiviteter. Fritidspedagogerna ser också på sitt yrke att de ser barnen och eleverna på ett annat sätt än lärarna. Eftersom de inte behöver skriva bedömningar känner de ingen stress eller hets utan kan fokusera på deras verksamhet och vara med under skoltid.

Fp 1 " Det ena utesluter inte det andra skolan är ju en sak och kunskap är ju viktigt vi jobbar också med kunskap men kanske inte med böcker och läromedel på det sättet vi ger de en trygghet". Fp 2 "Vi jobbar mycket med de sociala relationerna och hur man förhåller sig till varandra, men också att vi har ganska mycket spel på fritids då som gynnar träning ger färdigheter, och då jobbar vi mycket med börjar man spela spel så spelar man färdigt och att man håller sig till de regler som är den kunskapen behöver man i livet och sedan i klassrummet startar man upp ett arbete så avslutar man det. mattespel och sånt det gynnar ju klassrumstiden också".

Både på A och B skolan tycker fritidspedagogerna att de fostrar barnen och eleverna och att fritids ska komplettera hemmet. Den sociala relationen är viktig och det syns en skillnad mellan yrket fritidspedagog och lärare. Men hur tydlig är rollen som fritidspedagog och hur lyfts de olika yrkena fram? Fp1 "Fritidspedagog är ju lite suddig roll det är därför man har lyft den i massmedia fackligt. Fp2 "Aldrig att man har blivit nedvärderad av kollegor eller annan personal på skolan". Fp1 "Så är det inte utan tvärtom tycker jag att de frågar oss om råd och såhär. Men rent så är det en suddig roll fritidspedagogyrket. Fp2 "De förstår inte riktigt vad vi gör det förstår att vi tar hand om barnen på fritidshemmet men då "passar" vi barnen liksom och det är vad folk. Det förstår inte hur vi står ut och vad vi gör, hur vi får det att fungera och själv tycker de att det är svårt få fem personer att äta runt matbordet. Fp 1 "Ja, och det märker man när det kommer in vikarie, det är lättare att gå in en klass och vikariera för det är mera tydliga ramar. På fritidshemmet är det svårare men det är också en erfarenhet. Fp2 och jag är ju lite äldre och har jobbat ett tag så man vet ju hur man ska jobba med tydliga regler och ramar även här. För det blir en större sfär här på fritids man är inte i klassrumssituation så det är jätteviktigt att man är tydlig". Fp4 " Det är nog bra att fritidshemmet lyfter upp sin verksamhet lite mer och det ska vi ha nu exempelvis imorgon " Fritidshemmets dag" att man att inte folk tror att det bara är barnpassning utan att det är meningsfull fritid för barnen. Att man nog ska marknadsföra fritidshemmet lite bättre".

På båda skolorna anser fritidspedagogerna att deras yrkesroll ligger mycket på de sociala relationer till barnen. De arbetar efter ett sätt som lärarna inte gör och ser barnen utanför klassrumsmiljö. På B-skolan ser och umgås Fp3 med barnen under hela skoldagen och efter skoltid är fritids i samma lokal som klassrummet. Fp3 berättar också hur man har olika praktiska aktiviteter och är inte enbart i klassrummet efter skoltid. Fp4 arbetar på ett annat sätt eftersom under skoltid är Fp4 i klassrummet och hjälper till. Efter skoltid växlar hon mellan verksamheten på "Knoppen" och "Liljan". På A-skolan arbetar Fp1 och Fp2 tillsammans under skoltiden och går in i klassrummen men har halvklass på fritids där praktiska aktiviteter sker. Efter skoltid ligger fokus på att vara utomhus och kunna ge den "fria" tiden som eleverna behöver.

Finns det en skillnad mellan lärare och fritidspedagog när det kommer till den sociala relationen till barn och elever på skolorna?

Fp1 "Barnen kommer ju oftast till oss när det har hänt något eller de har svårt att prata med lärarna. Jag tror man håller en annan distans till barnen som lärare, det kanske är naturligt och det kanske är ett sätt att överleva som lärare, jag vet inte. Men barnen kommer oftast till oss när det är ledsna och så finns vi oftast där barnen är också, vi är oftast i sammanhanget om man säger så. Hela dagens sammanhang medan lärarna är i klassrumssituation men sen när eleverna går på rast, nä de finns de inte. Vi är oftast mer synliga och av den anledningen tror jag att de kommer mer till oss". Fp2 "Sen tror jag att man gått i 3:an på fritids här så har man haft inom citationstecken "ledig" tid med oss. Man har skapat en relation, lärarna är sällan i mindre grupper med sina elever utan har oftast 25 eller 12 barn och då är man oftast i en ganska stor grupp. Man känner sig nog inte lika bekväm med läraren, distansen är större". Fp4 " Förhållningssätt, ett bra förhållningssätt till barnen och till alla förstås. Det tycker jag är A och O. Att man behandlar med respekt, för det kräver vi ju av barnen många gånger då är det viktigt att vi vuxna visar det med och jämt emot barnen förstås då. så att man får en bra relation så att man, det vet ju ni så att man då kan bli arg också för att man vet också att man tycker om varandra och lyckas säga ifrån. Det tycker jag är viktigt förhållningssätt och trygghet att man får en bra barngrupp ".

Den skillnad som tas upp av respondenterna på båda skolorna är den sociala relationen till barnen. Enligt fritidspedagogerna känner barnen större trygghet hos fritidspedagogerna, en av anledningarna är att de har en annan relation till barnen än läraren, barnen har en "friare" tid på fritids än under skoltid. Detta har att göra med delvis hur olika yrkesrollerna är och vilka uppdrag man har som lärare och fritidspedagog. Medan läraren har fokus på det som sker i klassrummet, har fritidspedagogerna fokus på det som sker i alla sammanhang och hela barnet inte bara huvudet. Eftersom lärarna oftast har en klass med 25 eller 12 barn kan det vara svårt att ha en nära relation till varje barn nämner fritidspedagogerna på A-skolan. De menar att barnen kan då känna en distans till läraren och känner sig inte lika bekväm. Därför är förhållningssätt viktigt enligt Fp4, att man visar respekt för barnen och skapar en god relation till varandra. Det finns skillnad mellan lärare och fritidspedagoger när det talas om de sociala relationerna på båda skolorna.

4. 5 För och nackdelar med samverkan och samarbete utifrån lärare och fritidspedagogers perspektiv

Tidigare under resultatredovisningen tog vi upp hur våra respondenter ser på samverkan och samarbete, vi lyfte fram vad de själva begreppen har för innebörd. Respondenterna hade svårt och skilja på begreppen i vissa situationer men tyckte att samarbete handlade mer om att man tillsammans genomför ett jobb, medan samverkan sker i de olika verksamheterna det vill säga under skoltid när fritidspedagoger samverkar med lärarna. Samarbete innebar också när man tillsammans med sitt arbetslag kommer fram till vad man vill uppnå, man har ett mål tillsammans som man försöker och lyckas med i ett arbetslag.

L1 ansåg att nackdelen med samverkan och samarbete är när fritidspedagogerna inte är med på APT - möten medan fördelarna är när L1 tillsammans med Fp1 och Fp2 kan samarbeta och samverka runt ett tema som pågår i klassrummet och på fritids under skoltiden. Fp3 *"Jag ser mest fördelar när man samverkar men sedan ser jag en viss segregering fortfarande, vi fritidspedagoger ser ju hela barnet under hela skoldagen eftersom man inte byter miljöer så ofta. Barnen slipper gå till ett fritids utan är kvar i samma lokaler och det är den största fördelen tycker jag för då ser jag barnet under hela skoldagen och vet hur det mår på fritids. Men sedan så har lärarna väldigt mycket med omdömen som har kommit som en hets och utifrån den hetsen och de kraven uppifrån så tycker jag att lärarna har tappat lite av det samarbetet som fanns tidigare. det tar så mycket tid med omdömena som ska skrivas och så. lärarna tycker att det är ganska jobbigt så de ger inte fritids så mycket tid, det blir väldigt uppstramat".*

Eftersom man har olika uppdrag enligt Lgr11 vill man mer i vissa yrken, att man har ett eget intresse för barnen och eleverna? Fp1 *"Det tror jag att det gör, vi har ju inte heller de kraven på oss, vi har inte svart på vitt att vi måste uppnå vissa mål och skriva på papper med de barnen vi har. Men det behöver ju lärarna. Fp2 "Men sen så har vi ju om man jämför med de kollegorna vi har som har en äldre utbildning, som mellanstadie lärare så tror jag att vi har en större kunskap om att jobba med sociala relationer och även se hur grupper fungerar. Precis som Fp1 säger att läraren behöver vara fokuserad i skolarbetsbiten så kan vi lägga mer tyngd på den andra biten. Vi har mer kraft och energi kvar till det". Fp1 " Sedan är det erfarenhetsmässigt både jag och Fp2 har varit aktiva i föreningslivet, vi har en förmåga att kunna planera saker. När vi sitter med våra kollegor och de ska planera saker då tittar jag och Fp2 på varandra, de har inte den förmågan när det gäller att planera upp stora gruppaktiviteter för 150 barn och så, katastrof är det. Medans för oss är det enkelt men som sagt det handlar ju om erfarenhet, vad man har jobbat med och kunskap som man har med sig. Där är vi mycket duktigare än lärarna, just de här lärarna som arbetar här". Fp3 "Jag hoppas att de blir lite bättre när yngre lärare kommer in för det kan bli väldigt fyrkantigt. men det har inte alltid med de äldre lärarna och göra jag kan tycka att de yngre lärarna kan vara ganska så fyrkantiga med. Många yngre lärare kan ju känna "jag är lärare nu" någon slags status det finns många som kan vara fyrkantiga".*

Det finns likheter och skillnader mellan skola A och B, på A-skolan berättar fritidspedagogerna att de inte har samma krav som lärarna har, och att lärarna behöver vara mer fokuserade på skolarbeten och kunskap. De menar att skolan är traditionell och att lärarna som har en äldre utbildning kommer inte kunna förändra sitt arbetssätt under lång tid. På B-skolan berättar fritidspedagogerna också om traditionell skola lärarna arbetar efter ett visst sätt och så länge det fungerar så fortsätter man med det. För fritidspedagogerna på A-skolan handlar det mycket om erfarenhet, du måste ha erfarenhet och energi för att arbeta som fritidspedagog, ha förmågan att planera saker. Detta brister hos lärarna på A-skolan enligt Fp1 och Fp2.

Fp4 "Lärarna har sin arbetstid och de blir låsta då, man ser ju här på skolan ibland att om de ska gå in och passa barnen medan vi ska ha möten och de kan lärarna säga "vadå?". Man känner att vi fritidspedagoger är mer flexibla om jag ska vara ärlig tror jag. Eftersom vi kan gå in och hjälpa till på lektionerna. Kan hända att någon lärare går in och hjälper på fritids men det är väl olika på olika skolor, för på en annan skola vet jag även att lärarna går in och jobbar på fritids på eftermiddagarna". Fp1 "Men jag tror inte det är så på alla skolor, här är det en väldigt traditionell skola man vill nog hålla den distansen till sina elever men det tror jag inte är på alla skolor, utan så är det här men inte överlag". Fp3 "Sedan så har lärarna väldigt mycket med omdömen just nu som har kommit som en hets och utifrån den hetsen och de kraven uppifrån så tycker jag att lärarna har tappat lite av det samarbetet som fanns tidigare. Det tar så mycket tid med omdömena som ska skrivas och så. Lärarna tycker att det är ganska jobbigt så de ger inte fritids så mycket tid, det blir väldigt uppstramat. Vi har inte så mycket elever med annan bakgrund och brister på personal från andra länder. Och det tycker jag är tråkigt, det finns ingen lärare med kulturell bakgrund. Skolan är väldigt populär många föräldrar vill ha sina barn här den har en hög status i området och det beror nog på att vår personal har väldigt hög kompetens, de är välutbildade. det är det som höjer det. Skolan är väldigt traditionell men med alla omdömen blev det ett backslash back to the basic".

Det är ju intressant eftersom det står i Lgr 11 att det ska ske en samverkan mellan fritidshem och skola, men sedan kommer bedömningarna som en hets? Fp3 "Ja, men precis för då blir det att vår lärare på avdelningen samarbetar mer med läraren på avdelningen under oss kring ämnena, än vad hon pratar med oss innan. för nu ska de skriva exakt samma saker vad eleverna ska uppnå i ämnena och ska motsvara i Lgr 11 och då har hon mer samarbete med läraren på andra avdelningen och detta vill ju rektorerna att lärarna ska samarbeta. Rektorerna vill även att lärarna inte lämnar över ansvaret till oss förskollärare och fritidspedagoger på morgonen när hon har utvecklingssamtal för det tar tid från eleverna. men det har vi gjort ändå för att få verksamheten att fungera. lärarna får inte göra så för de ska ha lektionstid med eleverna om det är sagt så. Rektorerna medverkar lite till segregering men mest för att eleverna ska få den tid som de ska ha. Jag blir ju en slags resurs då, som nu med mattelektionen. "kan du ta den annars hinner inte jag den".

Är det två rektorer på den här skolan? Fp3 "En utav rektorerna har ansvar för F -3 och den andra för 3-5. Ja, de har delat upp det så men sedan har det blivit uppdelat sedan fokusen på omdömen kom lärarna lägger mer tid på omdömena. den har blivit mer snäv, blivit fyrkantig innan var det lite mer öppet det har stängt till det lite, enligt min åsikt. sedan kanske lärarna tycker det är jättebra för de vet exakt vad de ska ha fokus på de vet vad de ska peka och lära ut och kan på så sätt ge mer svar till föräldrarna. Fp4 " Det tror jag, det är inte säkert att dem är, inte alltid man är intresserad av det tror jag heller för att det, dem är nu så uppe i alla de här bedömningarna". Fp3 "Förhållandevis är den relativt bra utifrån de normer som finns. men jag skulle vilja öppna upp skolan mer och få in lite mer av de förhållningssätt som vi lägger på fritidverksamheten idag. förr var det så att förskolepedagogiken och fritidspedagogiken de tog ju in de här deras pedagogiska kompetenser för det skulle bli mer i skolan de slår ju inte igenom på något sätt idag jag skulle vilja att barnen fick in det mer i sin verksamhet. och inte så mycket sitta vid sin bok, mer praktiskt. de sitter väldigt mycket med böcker och det är åttio minuter pass liten paus emellan, åttio minuter är lång tid". Fp4 "Det är så personligt, jag vet att det finns ju säkert många lärare här som är jätteintresserade av att stanna kvar eller som på F2 är det ju fritids och är i samma lokaler, så det kanske är lättare där att samarbete eller träffar varandra lite oftare". Fp 3 " Ja, de är ju inte med i fritidverksamheten, det är ju inte vår lärare heller även om vi har bra samarbete. hon går ju in efter 13.20 och stänger sin dörr och vill ha sin frizon där när hon sitter kvar och planerar".

Överlag nämner fritidspedagogerna på båda skolorna att de är mer flexibla i sitt yrke och att lärarna är låsta, speciellt nu med bedömningar som ska skrivas, det har blivit en hets enligt fritidspedagogen på B-skolan. Hur skulle fritidspedagogerna vilja att verksamheterna skulle se ut om de fick möjlighet till förändring, eftersom de berättar att samarbetet brister i vissa fall och att hetsen bland lärarna har blivit stor kring omdömena. Fp 2 *"Drömmen hade varit att kunna planera tematiskt sätt och fördela, tidigare när jag jobbade på F2 då jobbade jag med lärare där vi bestämde att vi skulle genom temat äpplet la hon upp sitt sätt att arbeta då och vad som skulle göras runt temat äpplet då. så sa hon "jag tar hand om det här och det här, så tog jag hand om det andra. " vi fördelade arbetet. det blir mycket roligare och då jobbar man mot gemensamma mål. man sätter upp de målen tillsammans för arbetet och att man slutför det ihop. här är det mer liksom exempel jobbar vi runt äpplet här så jobbar vi i vattentäta skott parallellt istället för ihop skulle jag vilja säga. Fp 1 "Och även årskurserna jobbar med vattentäta skott. de två 3;orna kan ju samarbeta något sådär och de två fyrorna och femmorna. men ingenting mellan de gränserna är det inte".*

4.6 Summering

I denna del presenteras utifrån våra frågeställningar en kort sammanfattning av resultat delen. Respondenterna i vår studie var mottagliga för vårt syfte och berättade under intervjuerna utförligt hur de ser på samverkan och samarbete. De fyra fritidspedagogerna hade åsikter om hur det bör vara med samarbetet mellan lärare och fritidspedagoger. Respondenterna talade flertal gånger om att lärarna inte har samma avtal och i och med bedömningarna har det blivit en viss segregering mellan lärare och fritidspedagoger fastän de samarbetar när de ska genomföra en aktivitet. Tanken är att fritidspedagoger ska arbeta med den praktiska delen och läraren undervisar inom den teoretiska delen. Lärarens svar var inte alltid med under resultat delen under våra frågeställningar, detta berodde på att lärarens svar var väldigt korta och koncista vilket det blir när man fyller i en enkätundersökning. Men det fanns svar som var intressanta för vår studie, att läraren ansåg att fritidspedagoger ska vara med på APT-mötena och att det ska samarbetas mer än det gör. Det verkar som läraren vet att fritidspedagogerna arbetar mer med de praktiska delarna och kompletterar skolan, enligt fritidspedagogerna på A-skolan så var det inte alltid säkert från lärarnas sida vad fritidspedagogyrket innebär men att fritidspedagogerna är respekterade för deras arbete med elever och barnen. Våra frågeställningar som låg i grund för våra intervjuer och denna studie har vi utgått ifrån och därefter använt också intervjufrågorna i resultat delen för att underlätta för läsaren.

1. Finns det en samverkan och samarbete mellan fritidspedagoger och lärare?
2. Vilka för och nackdelar anser lärare och fritidspedagoger att det finns samverkan och samarbete mellan skola och fritidshemmet?
3. Finns det skillnader mellan en fritidspedagog och lärare i skola?

Samverkan sker på A och B - skolan enligt respondenterna under skoltid och när ett temaarbete ska genomföras. Enligt respondenterna på A-skolan sker det ingen samverkan mellan skola och fritidshem eftersom de har olika avtal, om det inte bestäms ifrån rektorerna att lärarna ska vara involverade i fritidshem. Vi har förstått att begreppen samverkan och samarbete har olika innebörd och att begreppen är svårdefinierade enligt våra respondenter, men respondenterna förtydliggjorde för oss att samverkan och samarbete sker mellan lärare och fritidspedagoger endast under skoltid. Vi har i vår studie kunnat se för och nackdelar utifrån läraren och fritidspedagogernas svar, fritidspedagogerna anser att de är mer flexibla i sitt yrke och att samarbetet mellan dem brister sedan bedömningarna lades fram för lärarna. Det väcker nya tankar kring hur samverkan och samarbete sker mellan fritidspedagoger och lärare. Fokus verkar ligga mer under skoltid och fritidspedagogerna nämner hur drömmen hade varit om läraren kunde varit mer involverade. Det brister i A-skolan eftersom temaarbete verkar inte finnas under längre perioder, samarbetet mellan lärarna i de olika

årskurserna finns inte heller och på möten tas saker upp som är under skoltid eller gemensamma dagar, exempelvis idrottsdagar, påsklov osv. Under resultat delen förtydligas vårt syfte med studien, det är två olika yrkesroller, fritidspedagogyrket och läraryrket dessa två yrken har olika arbetssätt och mål. Fritidspedagogernas roll är att vara med under skoltid och innan - och efter skoltid, medan läraren är delaktig under skoltid i klassrumsmiljön.

5. Slutdiskussion

De svar vi fått i resultatredovisningen visar tydligt en vilja hos fritidspedagoger att de ska vara med i både skolan och fritids. Båda yrkesgrupperna ser att det är stora fördelar för barnet med en samverkan. Argumenten bland fritidspedagogerna är ganska lika varandra, men tyvärr kan vi inte utgå ifrån lärarnas perspektiv lika väl som vi hade velat på grund av att vi enbart har en enkätundersökning att utgå ifrån. En samverkan ger en variationsrik lärandemiljö för barnen där praktik och teori tillsammans ger barnen en lustfyllt lärande. Fritidspedagogernas arbetssätt att arbeta tematiskt och ha klassen i halvklass eller mindre grupper gör det enklare för fritidspedagogerna att ha en mer social relation till barnet. Tillsammans kan fritidspedagoger och lärare dra nytta av varandras kunskaper och kunna med hjälp av temaarbete arbeta och sträva efter nya mål som gynnar barnen på skola och fritids. Calander (1999) skriver i sin studie att fritidspedagogens yrkesroll sannolikt kommer att suddas ut och efterhand likna lärarens, medan lärarrollen kommer att vara oförändrad. Det verkar som att lärarna tycker det är bra när fritidspedagogerna samverkar med lärarna och arbetar praktiskt utifrån de som läraren håller på med i klassrummet. I våra intervjuer berättade informanterna hur samverkan kan ske. Det verkar som fritidspedagogerna tar hand om de praktiska och kreativa ämnena eller lektionerna och läraren tar de teoretiska ämnena. Calander (1999) menar på att fritidspedagogiken kommer i skolan mer och mer efterlikna skolpedagogiken istället för att mötas inom skola och fritids (Calander 1999: 202-203).

Enligt Hansen (1999) generaliseras fritidspedagogerna i Hansens studie hur lärare är, det finns ett stort avstånd mellan de två yrkesrollerna fritidspedagoger och lärare (Hansen 1999:163). Utifrån fritidspedagogernas perspektiv i vår studie visas det tydligt att det verkar finns en uppdelning mellan lärare och fritidspedagoger, och vem som gör vad. Utifrån lärarens enkätundersökning och på A-skolan får vi uppfattning om att läraren anser att det finns ett bra samarbete med fritidspedagogerna men att det behövs mer tid för planering tillsammans som involverar lärare årskurs 3-5 och fritidspedagogerna. Det verkar brista på samarbetet mellan lärare och fritidspedagoger utifrån fritidspedagogernas perspektiv, lärarna frågar gärna om råd och idéer när de ska arbeta mer praktiskt men låter oftast fritidspedagogerna ta hand om de delarna. Fritidspedagogerna arbetar mer praktiskt med barnen, de delar gärna med sin kunskap till lärarna och vill gärna att lärarna involverar sig mer i fritidshemsverksamheten. Eftersom lärare och fritidspedagoger har olika uppdrag blir det inte på lång sikt att lärare är i fritidsverksamheten, medan fritidspedagogen är med under hela skoldagen och efter. Enligt Flising (1995) är det en skillnad mellan fritidshemmet och skola, inom fritidshemmet finns en annorlunda arbetssituation, inriktningar och traditioner är inte lika grundade som skolans. Fritidspedagogerna bidrar med den ”kreativa delen” och den ”praktiska delen”, Flising menar att detta saknas i lärarnas kompetens (Flising 1995:20).

Planeringen med hela arbetslaget sker en gång i veckan och där diskuteras det mest om skolverksamheten. Fokuset ligger inte lika mycket på fritidsverksamheten utan mest på det som sker i klassrummet. Fritidspedagogerna i vår studie skulle vilja se en ökad samverkan genom hela skoldagen. Undersökningen visar hur en samverkan och samarbete kan se ut i ett arbetslag beroende på vilka yrkeskunskaper man har och intressen i arbetslaget. Det handlar också om vilka avtal lärarna och fritidspedagogerna har och hur planeringstiden läggs och utformas. Detta i sin tur påverkar hur samverkan och samarbete i praktiken kan genomföras mellan lärare och fritidspedagoger. Efter att intervjuerna var genomförda har vi insett att det är två olika yrkesroller fastän det arbetar tillsammans, men under vilken del av verksamheten det sker samarbete eller samverkan berättade samtliga fritidspedagoger att det sker under skoltid. Att fritidshemmet ska komplettera skolan är en självklarhet och att fritidspedagogerna ska vara med under hela skoldagen och hjälpa läraren är en del av deras

uppdrag, medan läraren inte behöver medverka i fritidsverksamhet eftersom det inte är lärarens uppdrag.

De två yrkesrollerna har skillnad utifrån varje skola och beroende på hur rektorerna vill att hur fritidspedagoger och lärare ska samarbete och samverka. Vi har förstått att begreppen samverkan och samarbete inte är lätta och förklara men de flesta av fritidspedagogerna anser att det är en stor skillnad mellan begreppen. Enligt Johansson (1999) innebär begreppet samarbete något som sker och knyter till människor, det är en process som äger rum och som styrs av mönster, relationer med någon form av ett gemensamt mål för att resultatet ska synas i verksamheterna (Johansson 1999:19). Begreppet samverkan enligt Flising (1995) sker samverkan mellan separata enheter, exempelvis att samverkan sker när fritidspersonalen går in några timmar per vecka i klassrummet och medverkar. Samverkan sker även när lärarna och fritidspersonalen ska ha temaarbete, utflykter eller andra evenemang tillsammans (Flising 1995:19) Vi får en uppfattning om att samarbete är utifrån våra respondenters svar när man utifrån ett tema bestämmer i arbetslaget hur man ska arbeta. I skolverket (2011) står det att samverkan ska ske mellan skola, fritidshem och hemmet för att skapa förutsättningar och ge en förtroendefullt samarbete (Lgr 11:16,19). Det verkar finnas en missnöjsamhet bland våra respondenter eftersom samarbetet mellan fritidspedagoger och lärare sker inte på lika villkor som det bör göra. Det verkar finnas olika arbetssätt beroende på om man arbetar på en hemvist eller inom årskurs 3-5, båda skolorna har planeringstid tillsammans både lärare och fritidspedagoger men vi får ändå en känsla av att fritidspedagogerna vill lyfta fram sin verksamhet mer än hur det ser ut idag. Idag ser lärarutbildningen ut på så sätt att lärare och fritidspedagoger läser tillsammans, men när vi väl kommer ut och arbetar i fält är fritidspedagoger och lärarnas uppdrag och avtal olika. Det blir ett frågetecken på hur samverkan ska ske utanför skoltid om lärarnas uppdrag är att arbeta mer teoretiskt och fritidspedagogernas är att arbeta mer praktiskt.

Vårt syfte med detta arbete var att belysa utifrån lärare och fritidspedagogers perspektiv hur samverkan och samarbete går tillväga på skola och fritidshem. Vi hade som utgångspunkt att intervjua både lärare och fritidspedagoger, men arbetet tog en annan riktning när det visades att lärarna inte hade tid att ställa upp på intervju. När lärarna inte kunde ställa upp på intervju valde vi att göra enkätundersökning som vi delade ut till lärarna på skolorna. Men tyvärr fick vi endast tillbaka en enkätundersökning eftersom lärarna berättade att de hade väldigt mycket att göra med att skriva omdömen och med utvecklingssamtal. Vi kände oss lite besvikna men gav inte upp hoppet hos fritidspedagogerna. Det visades sig att fritidspedagogerna på båda skolorna hade möjlighet och tid till att ställa upp på intervju. Vår studie blev mer inriktad utifrån fritidspedagogers perspektiv, vi valde att ha med den ena lärarens enkät för att vi anser att den är lika viktig och lärarens åsikt kan påverka arbetet. Den forskning som vi hittade som bidrog till vårt arbete var tidigare c-uppsatser och litteratur som handlade om samarbete och samverkan, det verkar vara den centrala frågan mellan lärare och fritidspedagoger. Tillsammans strävar fritidspedagoger och lärare mot att barnen ska utvecklas och att varje enskild individ ska uppmärksammas på skolan. På båda skolor som vi undersökt arbetar de utifrån styrdokumentet men att skolans uppgifter varierar beroende på yrke och skola, bemötande och förhållningssätt är väldigt viktigt i båda yrkena, på vilket sätt man bemöter föräldrar och barnen och sina kollegor. Vi har lyft fram att fritidshemmet och fritidspedagoger har en stor roll i skolan både under skoltid och efter skoltid. Samarbetet och samverkan har dock minskat på grund av den hets som omdömena har givit lärarna på båda skolorna, lärarna har press på sig att skriva omdömen om sina elever och barn. Där brister samarbetet och samverkan mellan lärare och fritidspedagoger, detta påverkade även oss när vi gick ut för att intervjua lärare att de tyvärr inte var samarbetsvilliga eller kan man säga att det inte skedde en samverkan mellan oss? *"Många fritidspedagoger utgör även en resurs i*

skolan under sin arbetstid, ofta på bekostnad av personaltätheten i fritidshemmets verksamhet under eftermiddagen" (Skolverket 2011:9).

De för och nackdelar som skett under arbetets gång, fördelarna med att våra informanter berättade hur de är ute i praktiken, hur samverkan och samarbete sker ute på fält. Nackdelen är att de verkligen syns att det är två olika yrkesroller, detta behöver inte vara en nackdel men vi menar att ute i praktiken syns skillnader medan på lärarutbildningen är vi alla under samma utbildning och strävar efter samma mål. När man arbetar på skola och fritids har man ett gemensamt mål och det är att tillföra en lustfylld och lärorik miljö för barnen, att man har ett bra förhållningssätt till barn och föräldrar vare sig om du arbetar som lärare eller fritidspedagog. Ändå blir det en gränsdragning när det kommer som en hets bland lärarna att de ska bedöma sina elever och barn, någonstans sker en segregering mellan yrkesrollerna.

Vår studie kan användas för framtida forskning inom liknade områden, det hade varit intressant och uppfatta hur samverkan och samarbete sker i olika stadsdelar under en längre period. De didaktiska konsekvenserna i vår studie som vi benämnde i abstracten är hur de två yrkesgrupperna förväntas samarbeta i skola och fritids för att skapa en helhet för barnen under hela dagen. Eftersom i styrdokumentet står det tydligt hur de två yrkesrollerna ska arbeta tillsammans under skoltid har vi kunnat utgå från våra respondenters svar och få en helhetsbild på hur det kan se ut deras verksamhet. Inom framtiden hoppas vi på att fritidspedagoger och lärare kan ha mer samverkan och samarbete och möjligtvis under längre temaarbeten. Att ha en kommunikation och kunna tillsammans planera både skola och fritids hade betytt väldigt mycket för båda verksamheterna, för i slutändan ska de två yrkesrollerna kunna erbjuda varje enskild elev och barn ett lärande som ska gynna och vara lustfyllt. Sedan bedömningarna har kommit på tal har lärarna fått en enorm press på sig och det blir en segregering mellan fritidspedagog och lärare, frågan blir hur gynnar dessa bedömningar barn och elever, vi hoppas på framtida forskning där fokus läggs mer på fritidspedagoger och lärare hur dessa samverkar och samarbetar under längre perioder. Som det ser ut idag på de två skolor vi varit på behövs det mer planering tillsammans mellan lärare och fritidspedagoger, vi anser att fritidshemmet bör lyftas fram mer eftersom det utgör en viktig del i barn och elevers trygghet och utveckling. Vi tycker att inom styrdokumentet läggs det för mycket fokus på vilka mål barn och elever ska uppnå, istället hade det varit intressant om fokus läggs på barnens utveckling. " *Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen" (Lgr 11:9).*

Enligt Rohlin (2003) har den "fria" tiden haft stor betydelse sedan 1800/1900-talet att ge barnen en meningsfull fritid och vara ett komplement till hemmet. Skolan har som mål att möta en traditionell lärandemiljö som gynnar barnets kunskapsutveckling. Inläring och motivation och den sociala utvecklingen, kallad för det livslånga lärandet är viktigt för barnens utveckling. Skolbarnomsorgen skulle samspelas med skolan för att vidga kompetensen i skolan och skapa en helhetssyn som främjar den enskilda individen i mötet med arbetslivet. (Rohlin 2003:100,104) Detta har pågått sedan 1980-talet, idag har det blivit mer vanligt att lärare och fritidspedagoger ska samarbeta under skoldagen, skolorna förändras med tiden därför måste den anpassa sig efter samhällets förändringar, idag har man andra krav på hur man ska undervisa och förväntningarna är stora på både lärare och fritidspedagoger.

Litteratur

Balldin, Jutta, Engwall, Kristina, Feilitzen von Cecilia, Michélsen, Elin, Munger, Ann-Charlotte, Nyberg, Lena, Qvarsell, Birgitta, Rohlin, Malin, Skär, Lisa, Svaleryd, Kajsa, Svensson, Krister, Söderlind Ingrid & Mattson Tillberg, Karin (2003). *Barns fritid - Fri tid?* Stockholm: Centrum för barnkulturforskning, Univ.

Calander, Finn (1999). *Från fritidens pedagog till hjälplärare - Fritidspedagogers och lärares yrkesrelation i integrerade arbetslag*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis

Esaiasson, Peter, Gillijam Mikael, Oscarsson Henrik, Lena Wängnerud (2010 3:4). *Metodpraktikan - Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik, 2007

Flising, Björn (1995) *Samverkan skola - skolbarnomsorg. En utvärdering*. Stockholm: Socialstyr.

Hansen, Monica (1999). *Yrkeskulturer i möte - Läraren, fritidspedagogen och samverkan*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis.

Johansson, Inge (1999:5). *Samarbete - effektivitet - kvalitet i integrerade verksamheter för sexåringar, skola och fritidshem*. Stockholm: Forsknings- och utvecklingsenheten, Socialtjänstförvaltningen, Stockholms stad.

Johansson, Inge (2011). *Fritidshemspedagogik: idé, ideal, realitet*. Stockholm: Liber

Järvelid Linda & Nyström Linda (2009) *Fritidspedagogen mellan fritidshem och skola – en diskursiv studie av fritidspedagogens yrkesroll efter integreringen*. Malmö Högskola: Malmö. Hämtad 2012-04-25.

http://dspace.mah.se/bitstream/handle/2043/7598/Linda_N_och_Linda Js_examensarbete.pdf?sequence=1

Olsson, Göran & Roos, Kim (2008). *Pedagogers syn på samverkan*. Malmö Högskola: Malmö. Hämtad 2012-04-04.

http://dspace.mah.se:8080/bitstream/handle/2043/6273/Pedagogers_syn_pa_samverkan.pdf?sequence=3

Åberg, Johanna (2004) *Lärares syn på fritidspedagogens roll i skolan*. Linköping universitet: Linköping. Hämtad 2012-04-25. liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:19511/FULLTEXT01

Styrdokument

Fritidshemmet – en samtalsguide om uppdrag, kvalitet och utveckling. (2011) Skolverket: Stockholm. Hämtad 2012-04-25.
www.skolverket.se

Allmänna råd och kommentarer - Kvalitet i fritidshem. (2007) Stockholm: Skolverket. Hämtad 2012-04-25 www.skolverket.se

Fritidshemmet – lärande i samspel med skolan (2011). Stockholm: Skolverket.
Hämtad 2012-04-25. www.skolverket.se

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet (2011). Stockholm: Skolverket.
Hämtad 2012-04-25. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575>

Bilaga 1

Intervju

Vad är ditt yrke?

Hur länge har du arbetat inom yrket?

Vilken inriktning har du?

Hur arbetar/undervisar du utifrån styrdokumentet?

Skolan har många uppgifter, vilka är viktigast?

Vad betyder lärarlag respektive arbetslag för dig?

Finns det en samverkan ute i verksamheten mellan fritidspedagoger och lärare?

-Hur skulle du beskriva samarbetet mellan skola och fritids?

Berätta hur arbetar du tillsammans med lärare/fritidspedagoger på skoltid?

Sker det samarbete innan eller efter skoltid?

-Om ja, hur då?

-Om nej, varför?

Vilken uppgift tycker du att lärare/ fritidspedagoger har?

Vilka för och nackdelar anser ni lärare och fritidspedagoger att det finns i samverkan mellan skola och fritidshemmet?

Hur ser kommunikationen ut mellan er lärare och fritidspedagoger?

Finns det någon planeringstid tillsammans?

-Om ja, vad tas upp under denna planering?

-Om nej, varför inte?

Bör något ändras enligt dig i de olika verksamheterna?

Vad anser du är viktigast med ditt yrke?

Vad är en god lärare/fritidspedagog?

Vilka kvalifikationer bör en lärare/fritidspedagog ha?

Tycker du att det finns olika sätt att samverka med klassrummet/ fritidshem?

- I så fall vilka?

Hur skulle du vilja att samverkan mellan skola och fritids ska vara?

Vad är skillnaden mellan fritidspedagog och lärare enligt dig?

Vad betyder begreppet samverkan för dig? Vad betyder begreppet samarbete för dig?

Uppföljningsfrågor under intervjun

Vad för yrkesroll har man som lärare och fritidspedagog?

Behöver barnen en "friare" verksamhet efter 13.20?

Kan du känna att du arbetar som en extra hjälp lärare när du är i klassrummet?

Hur ser det teoretiska och praktiska ut i verksamheterna?

Hur kan ett arbetslag respektive lärarlag se ut på de olika skolorna och finns det ett respektive arbetslag och lärarlag frågade vi våra intervjupersoner om.

Under planeringen som du har med din kollega som är lärare som, tas det upp hur du arbetar som fritidspedagog, ditt arbetssätt och hur han arbetar som lärare. Finns det ett intresse att ta reda på varandras olika arbetssätt?

Hur kan planeringen se ut om man har olika uppdrag som lärare och fritidspedagog och var ligger fokus på?

Arbetar fritidspedagoger på A-skolan som en extra lärare eller resurs?

Blir man mer resurs om fritidshemmets lokal är detsamma som klassrummet?

Hur ser då skillnader mellan lärare och fritidspedagoger ut?

Men hur lätt är det och arbeta både praktiskt och teoretiskt?

Men hur tydlig är rollen som fritidspedagog och hur lyfts de olika yrkena fram?

Finns det en skillnad mellan lärare och fritidspedagog när det kommer till den sociala relationen till barn och elever på skolorna?

Eftersom man har olika uppdrag enligt Lgr11 kan det då vara så att i vissa yrken vill man mer, att man har ett eget intresse för barnen och eleverna?

Det är ju intressant eftersom det står i Lgr 11 att det ska ske en samverkan mellan fritidshem och skola, men sedan kommer bedömningarna som en hets?

Bilaga 2

Enkätundersökning

Vad är ditt yrke?

Lärare Fritidspedagog

Hur länge har du arbetat inom yrket?

6mån- 5år 6år-10 år 11år-20 år 21år →

Vilken inriktning har du?

Förskollärare Grundskollärare Fritidspedagog Gymnasielärare

Hur arbetar/undervisar du utifrån styrdokumentet?

.....
.....
.....
.....

Skolan har många uppgifter, vilka är viktigast?

.....
.....
.....
.....

Vad betyder lärarlag respektive arbetslag för dig?

.....
.....
.....

Finns det en samverkan ute i verksamheten mellan fritidspedagoger och lärare?

JA NEJ

Beskriv gärna på vilket sätt

.....
.....
.....

Hur skulle du beskriva samarbetet mellan skola och fritids?

Mycket bra Ganska bra Varken bra eller dåligt Mycket dåligt

Berätta hur arbetar du tillsammans med lärare/fritidspedagoger på skoltid?

.....
.....
.....

Sker det samarbete/samverkan innan eller efter skoltid?

JA NEJ

Ja, hur då?

.....
.....
.....

Nej, varför inte?

.....
.....
.....

Vilken uppgift tycker du att lärare/ fritidspedagoger har?

.....
.....

.....
Vilka olika arbetssätt finns det mellan lärare och fritidspedagoger?

.....
.....
.....

Vad fungerar bra och mindre bra?

.....
.....
.....

Hur ser kommunikationen ut mellan er lärare och fritidspedagoger?

.....
.....
.....

Finns det någon planeringstid tillsammans?

JA NEJ

Ja, vad tas upp under denna planering?

.....
.....
.....

Nej, varför inte?

.....
.....
.....

Bör något ändras enligt dig i de olika verksamheterna?

.....
.....

Vad anser du är viktigast med ditt yrke?

.....
.....
.....

Vilka kvalifikationer bör en lärare/fritidspedagog ha?

.....
.....
.....

Tycker du att det finns olika sätt att samverka med fritidshem?

JA NEJ

-I så fall vilka?

.....
.....
.....

Hur skulle du vilja att samverkan mellan skola och fritids ska vara?

.....
.....
.....

Vad är skillnaden mellan fritidspedagog och lärare enligt dig?

.....
.....
.....

Vad betyder begreppet samverkan för dig?

.....
.....
.....

Vad betyder begreppet samarbete för dig?

.....

.....

.....

Du får gärna tillägga något om du vill.

Tack för din medverkan!

Martina och Ghazaleh